

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा

आत्मनो हिताय जगतः सुभाय

प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षु

वर्ष - ३७ (जन्युआरी, ફેબ્રुआરી, માર્ચ)

માનદ્ તંત્રી : મિનિષ પટેલ

VOL - XXXVII 2021-22

ISSUE-III

‘યોગ’ ભિક્ષા લાવીઓ, ‘ભિક્ષુ’ બની ગુરુદ્વાર;
મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

॥ ॐ ॥
॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

● ओम् परिवारना उत्सवो ●
स्थળ

કથા પ્રસંગ નિમિત્તે	સ્થળ	ઊજવવાની તારીખ
મહાશિવરાત્રી નિમિત્તે	કુસુમ હરનાથ મંદિર, અમરેશ્વર મહાદેવની સામે, વારાહી દરવાજા, ઉમરેઠ-ડાકોર રોડ, મુ. ઉમરેઠ, જિ. આણંદ.	૦૬-૦૩-૨૦૨૨ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨
હનુમાન જયંતી નિમિત્તે	અનિલભાઈ ગોવિંદભાઈ એન. પ્રજાપતિ સી ૧/૧, ભદ્રેશ્વર સોસાયટી, અંકુર ચાર રસ્તા, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩.	૧૭-૦૪-૨૦૨૨ રવિવાર સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧
ગુરુપૂર્ણિમા	કામનાથ મહાદેવ હોલ લોચેલા (સેંટ ઝેવિયર્સ) સ્કૂલ સામે, સેંટ ઝેવિયર્સ સ્કૂલ રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૯	૧૩-૦૭-૨૦૨૨ બુધવાર સવારે ૮ થી ૦૨
ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી	જયાં નક્કી થાય ત્યાં	૨૦-૧૦-૨૦૨૨ ગુરુવાર ૪-૩૦ થી ૮
બેસતુ વર્ષ	સુમન સજની હોલ સોમેશ્વર મહાદેવ પાસે, હિરાભાઈ ટાવર પાસે, ભાડવાતનગર મણીનગર, અમદાવાદ-૮	૨૬-૧૦-૨૦૨૨ બુધવાર સવારે ૭ થી ૮
ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી	જયાં નક્કી થાય ત્યાં	૨૭-૧૧-૨૦૨૨ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨
શ્રી ગાયત્રીઅનુષ્ઠાન સાધનાશિબિર નિમિત્તે	‘નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ’ નાથાભાઈ એ. પટેલના ખેતરમાં, મુ. પલિયડ (વેડા), તા. કલોલ, જિ. ગાંધીનગર મો. ૯૮૨૫૦૨૩૩૦૪	૨૫-૧૨-૨૦૨૨ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨

નોંધ : ઓમ્ ભગવાનની કૃપાથી, આધ્યાત્મિક સ્મૃતિની જાગૃતિ અને આધ્યાત્મિક સંગઠનની ભાવનાથી ઉત્સવ ઊજવવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. ઉત્સવ વિશેની વિગત ઉત્સવના આઠ-દસ દિવસ પહેલાં મેળવી લેવી જરૂરી છે. અમદાવાદની બહાર ઊજવાતા ઉત્સવના સ્થળે પહોંચવા માટે લક્ઝરી કે એસ.ટી. બસની વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે. તો જે તે કાર્યક્રમ માટે નક્કી થયેલ સમય પહેલાં બસભાડાના પૈસા ભરી નામ નોંધાવી દેવું જરૂરી છે. ફોન 079-27681487

ઉત્સવની તારીખ અને સ્થળ યાદ કરવા માટે આ પત્રિકાની સાચવણી જરૂરી છે.

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

ગુરુ-વાત્સલ્ય

સંકલન - ઉષાબેન પટેલ

સત્યધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય, તો જ આપણી જય.

અમારા જીવનમાં પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ યોગીરાજ શ્રી યોગભિક્ષુજમહારાજ સાથેના અનેક આધ્યાત્મિક કલ્યાણકારી, પ્રેરણાદાયી પ્રસંગો જોડાયેલા છે. તેમાંથી એક પ્રસંગને મારી મતિ મુજબ ગુરુકૃપાએ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરી રહી છું.

શિયાળાના દિવસો હતા. હાડ થીજવી દે તેવી કાતિલ ઠંડી પડી રહી હતી. તે સમયે મને માથાનો દુખાવો શરૂ થયો હતો. ડોક્ટરની દવા ચાલુ કરી હતી, પરંતુ દુખાવામાં કોઈ જ ફરક પડતો ન હતો. પરંતુ તે ઉત્તરોત્તર વધી રહ્યો હતો. દુખાવો અસહ્ય થઈ ગયો હતો. તેની સાથે-સાથે ચક્કર આવવા તથા ખૂબ જ અશક્તિ લાગવી વિગેરે તકલીફ પણ શરૂ થઈ હતી. બોલું, નજર ફેરવું, ઊભી થઈ ચાલું તો પણ માથામાં સખત સણકા મારતા હતા. શરીર ખૂબ જ અશક્ત થઈ ગયું હતું. કાંઈ જ ચેન પડતું ન હતું.

મારામાં તથા શશિકાન્તભાઈમાં ગુરુકૃપાએ એવી ભાવના દૃઢ રૂપે સ્થિર થયેલી હતી કે જેમ લોકો દરરોજ મંદિરમાં પોતાના ઈષ્ટના દર્શન કરવા જતા હોય છે તેવી રીતે શક્ય હોય ત્યાં સુધી દિવસમાં એક વાર અમારાં બંનેમાંથી એક જણે તો ગુરુદેવના સાંનિધ્યમાં જવું. કેમકે અમારાં માટે ઈષ્ટ, આરાધ્યદેવ, ભગવાન જે ગણો તે સદ્ગુરુદેવ જ છે. મને ગૃહકાર્યના કારણે દરરોજ ગુરુદેવના સાંનિધ્યમાં જવાની અનુકૂળતા રહેતી નહીં, તેથી શશિકાન્તભાઈ દરરોજ સાંજે નોકરીમાંથી છૂટ્યા બાદ

પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં જઈને પછી ઘરે આવતા. આ તેમનો નિત્યક્રમ જ બની ગયો હતો. આપણા શાસ્ત્રોમાં પણ કહ્યું છે કે શિષ્યના માટે તેમના સદ્ગુરુદેવ જ પરમાત્માસ્વરૂપ છે. આ માટે શ્લોક છે કે-

“ગુરુબ્રહ્મા ગુરુર્વિશ્નુ ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ
ગુરુસાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ ॥”

અર્થ : શિષ્યોને માટે પોતાના સદ્ગુરુદેવ જ સાક્ષાત્ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને મહેશ છે. સદ્ગુરુદેવ સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ સમાન છે. આવા સદ્ગુરુદેવને નમસ્કાર છે.

ગુરુગીતમાં પણ શ્લોક છે કે-

“કાશીક્ષેત્રં નિવાસશ્ચ જાન્હાવી ચરણોદકમ્;
ગુરુર્વિશ્વેશ્વરઃ સાક્ષાત્ તારકં બ્રહ્મનિશ્ચિતમ્”

અર્થ : જ્યાં ગુરુદેવ નિવાસ કરે છે તેને જ કાશીક્ષેત્ર જાણવું. શ્રી સદ્ગુરુદેવના ચરણામૃતને ગંગાજળ જાણવું અને શ્રી સદ્ગુરુદેવને સાક્ષાત્ શ્રી વિશ્વનાથ જાણવા. શ્રી સદ્ગુરુદેવ ભવસાગર તારકબ્રહ્મ છે એમ નિશ્ચય જાણવું.

પૂજ્યશ્રી કૃપા કરી આપણને સમજાવે છે કે પરમાત્મા વિશેષ રૂપે મંદિરદ્વારે, શાસ્ત્રદ્વારે તથા ગુરુદ્વારે રહેલા છે. આપણે આપણી શ્રદ્ધાભક્તિ મુજબ જીવનમાં સાચાં સુખ-શાંતિને પામીએ, આપણું કલ્યાણ થાય તે માટે ત્રણમાંથી ગમે તે જગ્યાએ જતા હોઈએ છીએ. આપણે મંદિરમાં જઈ મૂર્તિ સન્મુખ ઊભા રહી વંદના કરતા હોઈએ છીએ, તે સમયે મનમાં સ્મરણ કરવાનું છે કે તેમણે જગતમાં સત્ય-ધર્મની સ્થાપના માટે, તેની રક્ષા કાજે તથા તેનો વધુ ને વધુ સમાજમાં ફેલાવો કરવા માટે સતત કાર્યરત રહેલ.

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

જાન્યુઆરી-૨૦૨૨

રુતમ્ભરા

૩

સૌ કોઈ સત્ય-ધર્મમય સાત્ત્વિક જીવન જીવી સાચા સુખ-શાંતિને પામે, સર્વેનું કલ્યાણ થાય તે માટે અવીરત પુરુષાર્થ કરતા રહેલ. તેમ કરવામાં ઉદ્ભવતી અનેક વિટંબણાઓમાં પણ અડગ રહી પોતાનું લોકકલ્યાણનું કાર્ય પ્રેમપૂર્વક સતત કરતા રહેલ. આપણે મંદિરમાં મૂર્તિ સમક્ષ ઊભા રહી આ વાતનું સ્મરણ કરવાનું છે. માત્ર સ્મરણ કરવાનું નહીં, પરંતુ તેમાંથી પ્રેરણા લેવાની છે કે આપણે પણ જીવનમાં વધુ ને વધુ સત્યધર્મમય સાત્ત્વિક જીવન જીવી સાચાં સુખ-શાંતિને પામીએ. આપણું કલ્યાણ થાય. મનુષ્ય જન્મ સાર્થક થાય. સાથે સાથે આપણા સંપર્કમાં આવનાર પણ તેવું જીવન જીવવા પ્રેરાય. આમ મંદિર દ્વારે આપણને સાત્ત્વિક જીવન જીવવા પ્રેરણા મળતી હોય છે, તેથી મંદિર દ્વારે પરમાત્મા વિશેષ રૂપે રહેલા છે, પરંતુ તેમાં સમસ્યા રહેલી છે. મંદિર ચોવીસ કલાક ખુલ્લું રહેતું નથી. તેના નિયત સમયે જ ખુલ્લું રહેતું હોય છે, તેથી આપણે મંદિરમાં ઈચ્છા થાય ત્યારે જઈ શકતા નથી પરંતુ તેના નિયત સમયે જ જઈ શકીએ છીએ. જ્યારે શાસ્ત્રો તો ચોવીસ કલાક આપણી પાસે જ હોય છે, તેથી આપણને જ્યારે પણ ઈચ્છા થાય ત્યારે શાસ્ત્ર વાંચી શકીએ છીએ. તેમાં સમયનો કોઈ બાધ હોતો નથી. તે દ્વારા આધ્યાત્મિક સમજણ પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ કે જે સાત્ત્વિક જીવન જીવવામાં અતિ પ્રેરક અને સહાયરૂપ હોય છે. આપણા મનમાં ઊઠતા અનેક આધ્યાત્મિક પ્રશ્નોનું સમાધાન તેને અનુરૂપ શાસ્ત્રના અધ્યયન દ્વારા પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ, તેથી મંદિર કરતાં શાસ્ત્રદ્વારે પરમાત્મા વધુ વિશેષ રૂપે રહેલા છે. પરંતુ ક્યારેક આપણા મનમાં કોઈ એવો આધ્યાત્મિક પ્રશ્ન ઉદ્ભવે કે જેનું સમાધાન શાસ્ત્રમાં હોય નહીં, તેવા પ્રશ્નોનું સમાધાન તો માત્ર સદ્ગુરુદેવ પાસેથી જ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. કેમકે આપણા ઋષિમુનિઓએ, સદ્ગુરુજનોએ પરમ્ ચૈતન્ય ઓમ્પરમાત્માની પ્રેરણા અનુસાર ખૂબ જ ગહન ચિંતન-મનન કરી લોકકલ્યાણ અર્થે શાસ્ત્રોની રચના કરી છે, તેથી આપણા પ્રશ્નોનું સચોટ સમાધાન તેમની પાસેથી તો અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય જ છે, જેથી સાત્ત્વિક જીવન જીવી કલ્યાણમાર્ગમાં

આગળ વધી મનુષ્ય-જન્મ સાર્થક કરવામાં સહાયરૂપ થાય છે. વળી, સદ્ગુરુદેવ સાત્ત્વિક જીવન જીવી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા સતત પ્રેરિત કરતા હોય છે, તેથી મંદિર અને શાસ્ત્ર કરતાં પણ સવિશેષ રૂપે પરમાત્મા સદ્ગુરુજનોના દ્વારે-સાંનિધ્યે રહેલા છે. અમારા મનમાં તો સદ્ગુરુદેવ જ પરમાત્માસ્વરૂપ છે, એવી ભાવના ગુરુકૃપાએ જ દૃઢ થયેલી છે.

આવી સદ્ભાવનામાં ઓતપ્રોત શશિકાન્તભાઈ શક્ય હોય ત્યાં સુધી દરરોજ સાંજે પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં જઈને પછી ઘરે આવતા, તેથી મારી નાદુરસ્ત સ્થિતિની જાણ પૂજ્યશ્રીને થયેલી. તેથી પૂજ્યશ્રી દરરોજ સાંજે શશિકાન્તભાઈને મારી તબિયતના સમાચાર પૂછે. તેમના દ્વારા પૂજ્યશ્રીને જાણવા મળે કે હજી સુધારો થતો નથી, પરંતુ તબિયત વધુ બગડી રહી છે. મારી આવી સ્થિતિને કારણે પૂજ્યશ્રી ખૂબ જ ચિંતિત હતા.

આપણે જાણીએ છીએ કે પૂજ્યશ્રીના હૃદયમાં જીવમાત્ર પ્રત્યે અનહદ કરુણા રહેલી છે. કોઈને પણ દુખી થતું જોઈ પૂજ્યશ્રીનું કોમળ હૃદય ગ્લાનિથી ભરાઈ જાય છે. આ સનાતનસત્યને નીચેના પ્રસંગ દ્વારા સારી રીતે રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન ગુરુકૃપાએ કરી રહી છું.

પૂજ્યશ્રીનું નિવાસસ્થાન જ્યાં છે તે ચંદ્રનગર સોસાયટીમાં એક કૂતરો હતો. પૂજ્યશ્રી દરરોજ તેને પેંડો ખવડાવે. કૂતરો પણ પૂજ્યશ્રીને જુએ એટલે પૂંછડી પટપટાવતો આવે અને તેમના પગમાં આળોટવા લાગે. આ પ્રસંગની વાત છે, તે સમયે પૂજ્યશ્રી બહારગામ ગયેલ. ત્યાંથી પાછા આવવાનું કાંઈ નિશ્ચિત નહોતું, પરંતુ એવા સંજોગ ઊભા થયા કે જેથી પૂજ્યશ્રી એકાએક પાછા અમદાવાદ પધાર્યા. તેઓશ્રી નિવાનસ્થાને આવ્યા બાદ જોયું તો એ કૂતરો સોસાયટીમાં એક ખૂણામાં બેઠો હતો. તેના માથાના ભાગે કોઈએ માર માર્યો હોવાથી મોટો ઘા પડી ગયો હતો. તે ઘા પાકી રહ્યો હતો. ઘા ઉપર માખીઓ બણબણી રહી હતી. કૂતરો ખૂબ જ પીડાઈ રહ્યો હતો. આ જોઈને જીવમાત્ર ઉપર કરુણા વરસાવતા પૂજ્યશ્રીનું હૃદય દ્રવી ઊઠ્યું. પૂજ્યશ્રીએ કૂતરાનો ઘા સાફ કર્યો અને દવા

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

લગાવી. યોગાનુયોગ આ સમયે અમે બંને ત્યાં ઉપસ્થિત હતાં. પછી તો પૂજ્યશ્રીએ લગભગ એક અઠવાડિયા સુધી કૂતરાની માવજત કરી. દરરોજ તેનો ઘા સાફ કરી દવા લગાવતા, તેથી કૂતરો સાજો થઈ ગયો. પૂજ્યશ્રી કહે કે પરમાત્માની કેવી કમાલ છે! અમે બહારગામ હતા. હમણાં પાછા આવવાનું નક્કી ન હતું, પરંતુ આ કૂતરા સાથે પરભવના કાંઈક ઋણાનુબંધ બાકી હશે કે જેથી તેના માટે જ અમદાવાદ પાછા આવવાના સંજોગો ઉપસ્થિત થયા. તેની માવજત કરી શક્યા. પરમાત્માની દયાથી તે સાજો થયો.

જીવમાત્રની તકલીફોથી જેમનું હૃદય દ્રવી ઊઠે છે, તે પૂજ્યશ્રી મારી બગડતી જતી તબિયતથી ખૂબ જ ચિંતિત હતા. હું પણ ખૂબ જ અકળાઈ ગઈ હતી, તેથી મેં શશિકાન્તભાઈને કહ્યું કે મને પૂજ્યશ્રી પાસે લઈ જાઓ. મારે તેમના દર્શને જવું છે. કેટલાય દિવસથી ગઈ નથી, તેથી મારી દર્શન કરવાની તીવ્ર ઈચ્છા થઈ છે. તેમણે મને કહ્યું કે સારું લઈ જઈશ. નિત્ય નિયમ પ્રમાણે સાંજે તેઓ પૂજ્યશ્રી પાસે ગયા. પૂજ્યશ્રીએ તેમને મારી તબિયતના સમાચાર પૂછ્યા. તેમણે પૂજ્યશ્રીને જણાવ્યું કે હજી સુધારા ઉપર નથી, છે એમ ને એમ છે. પછી આગળ કહ્યું કે ઉષાબેનને આપના દર્શન કરવા માટે અહીં આવવાની તીવ્ર ઈચ્છા થઈ છે, તેથી આપની પાસે લઈ આવવાનું તે મને આજે કહેતી હતી. પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું કે ઉષાબેનને કહેજો કે ઘરે જ રહે. આવી સ્થિતિમાં અહીં આવવું યોગ્ય નથી. આ વાત શશિકાન્તભાઈએ ઘરે આવીને મને જણાવી, પરંતુ હું એટલી બધી અકળાઈ ગઈ હતી કે જેથી હું પૂજ્યશ્રીના દર્શને જવા ખૂબ જ આગ્રહ કરતી હતી. તેઓ પૂજ્યશ્રીને તે જણાવે અને પૂજ્યશ્રી સામે એમ જ કહે કે આવી સ્થિતિમાં બહાર નીકળવું યોગ્ય નથી. આમ, લગભગ ચારેક દિવસ પસાર થયા. મારી તબિયતમાં જરા પણ સુધારો થતો ન હતો. ચાર દિવસ બાદ તેઓ સાંજે જ્યારે પૂજ્યશ્રી પાસે ગયા અને કહ્યું કે ગુરુદેવ હવે ઉષા ખૂબ જ અકળાઈ ગઈ છે, તેની ધીરજનો અંત આવી ગયો છે. આપશ્રીના દર્શને

આવવા ખૂબ જ આગ્રહ કરે છે, ત્યારે પૂજ્યશ્રી કાંઈ બોલ્યા નહીં, પરંતુ તેમને કહ્યું કે સારું બેસો. પછી પૂજ્યશ્રી ઘરમાં જઈ રાત્રીનું વાળુ કરી કપડાં પહેરી બહાર પધાર્યા અને તેમને કહે કે ચાલો દેસાઈની પોળે. તે સમયે અમે ખાડિયા દેસાઈની પોળમાં રહેતા હતા. પછી પૂજ્યશ્રી કહે કે ઉષાબેનનો અહીં મારી પાસે આવવાનો ખૂબ જ આગ્રહ છે, પરંતુ તેમની સ્થિતિ અહીં આવી શકે તેવી નથી, તો ચાલો આપણે તેમની પાસે જઈએ. આમ, ભક્તવસ્તવ અમારા ભગવાન સામેચાલીને રાત્રે દેસાઈની પોળે પધાર્યા. મારાં સાસુસસરા મકાનમાં નીચેના ભાગમાં રહેતાં હતાં તથા અમે ઉપલા માળે રહેતાં હતાં. હું ઉપલા માળે રૂમમાં સૂતી હતી. સામાન્ય સંજોગોમાં જ્યારે પણ ગુરુજી અમારા ઘરે પધારે, ત્યારે પ્રથમ મારાં સાસુ-સસરા સાથે નીચે થોડી વાર બેસે પછી ઉપર પધારે. પરંતુ તે દિવસે તો પૂજ્યશ્રી જય નારાયણ બોલતાં-બોલતાં સીધા ઉપર પધાર્યા. હું પૂજ્યશ્રીનો વાત્સલ્યસભર અવાજ સાંભળી પથારીમાંથી સફાળી બેઠી થઈ ગઈ. એટલામાં તો પૂજ્યશ્રી ઉપર આવી ગયા હતા. મને કહે કે સૂઈ રહો, એકદમ ઊભાં થશો નહીં, ચક્કર આવશે. શશિકાન્તભાઈએ પૂજ્યશ્રીને બેસવા આરામખુરશી પાથરી. પૂજ્યશ્રી ખુરશીમાં બિરાજ્યા. હું પૂજ્યશ્રીને પ્રણામ કરી તેમની પાસે બેઠી. પૂજ્યશ્રીએ મારી તબિયત વિશે પૂછ્યું. પછી કહે કે શશિકાન્ત ચાર-પાંચ દિવસથી કહે છે કે ગુરુજી, ઉષાને આપના દર્શને આવવાની ખૂબ જ ઈચ્છા છે. પરંતુ હું તેમને ના કહેતો હતો. કેમકે આવી સ્થિતિમાં આવવું સારું નહીં, તેથી આજે એમ થયું કે લાવ મને જ તેમની પાસે જવા દે, જેથી તેમની ઈચ્છા સંતોષાય.

પૂજ્યશ્રી કૃપા કરી ઘણી વાર આપણને જે વાત સમજાવે છે, તે યાદ આવી જાય છે. પૂજ્યશ્રી આપણને સમજાવે છે કે જ્યારે આપણે આપણા શ્રદ્ધેય પ્રત્યે ખૂબ જ નિવસનિક પ્રેમ, ભક્તિ, શ્રદ્ધાના ભાવમાં એકલીન થઈ જઈએ છીએ, ત્યારે આપણે એ ભાવરૂપી સૂક્ષ્મ તારથી તેમની સાથે જોડાઈ જઈએ છીએ. તેવી જ રીતે આપણા

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

શ્રદ્ધેય પણ આપણી સાથે વાત્સલ્યરૂપી સૂક્ષ્મ તારથી જોડાઈ જાય છે. ક્યારેક એવું બને છે કે આપણા હૃદયમાં ઊઠતા સાત્ત્વિક ભાવની સંજોગોવસાત્ આપણે પૂર્તિ કરી શકતા નથી. તે સમયે આપણા શ્રદ્ધેય સામે ચાલીને પોતાના ભક્તની પાસે આવી તેની ભાવનાને સંતોષે છે.

પૂજ્યશ્રીના દર્શને જવાની મારા હૃદયમાં તીવ્ર ભાવના હોવા છતાં મારી નાદુરસ્ત તબિયતના કારણે હું જઈ શકતી ન હતી. તો પૂજ્યશ્રી સામેચાલીને ઘરે પધાર્યા અને મારી દર્શન કરવાની ભાવનાને સંતોષી. પૂજ્યશ્રી આરામખુરશીમાં બિરાજ્યા હતા. હું તેમની પાસે બેઠી હતી. ત્યાં તો પૂજ્યશ્રીએ મારું માથું બે હાથે પકડીને “ક્યાં દુખે છે, આ બધું દુખે છે”, એમ બોલતાં-બોલતાં દબાવ્યું. લગભગ ત્રણેક મિનિટ આમ કર્યું. તે જ ક્ષણે મારા માથાના દુખાવામાં રાહત થવા લાગી. સવાર થતાં તો બિલકુલ સારું થઈ ગયું. પૂજ્યશ્રી બે દિવસ રોકાઈને પાછા ‘ધર્મમેધ’માં પધાર્યા. તેના બીજા જ દિવસે પૂજ્યશ્રીની તબિયત એકદમ બગડી. સખત શરદી થઈ ગઈ. તબિયત એવી બગડી કે બોલી પણ શકાય નહીં. ચાલે તો પણ શ્રમ પડે. આખા શરીરમાં કળતર થતી અને અશક્તિ આવી ગઈ હતી. આમ, પૂજ્યશ્રી એકાએક બિમાર પડી ગયા. તરત જ મને થયું કે મારી બિમારી પૂજ્યશ્રીએ પોતાની ઉપર લઈ લીધી. આની ઉપર ખૂબ જ વિચારતા પૂજ્યશ્રીએ એક કાર્યક્રમમાં દૃષ્ટાંત આપી તેની પાછળ છુપાયેલ રહસ્યને સમજાવેલ, તેની મને યાદ આવી ગઈ. તે દૃષ્ટાંત નીચે મુજબ છે:

બલિરાજા દાનેશ્વરી હતા. તેમના આંગણેથી કોઈ પણ ખાલી હાથે પાછું જતું નહીં. તેઓ માત્ર દાનેશ્વરી હતા, એટલું જ નહીં, પરંતુ મહાબળવાન અસુર રાજા હતા. તેઓએ પોતાના બાહુબળથી સ્વર્ગ, પૃથ્વી અને પાતાળ આમ ત્રણે લોક ઉપર પોતાનું આધિપત્ય કરી લીધું હતું. એક વખત બલિરાજા પોતાના ગુરુદેવ શુક્રાચાર્યની નિશ્રામાં યજ્ઞ કરી રહ્યા હતા. તે સમયે દેવોને પોતાનું

સ્વર્ગલોક પાછું મળે તે માટે દેવોની વિનંતીથી વિષ્ણુભગવાન બલિરાજાના યજ્ઞમાં વામન રૂપે જાય છે. તેઓ બલિરાજા પાસે સાડા ત્રણ પગલાં જમીનની માંગણી કરે છે. બલિરાજા પોતાની ટેક મુજબ તે આપવા માટેનો સંકલ્પ કરવા તૈયાર થાય છે, પરંતુ તેમના ગુરુદેવ શુક્રાચાર્ય વાન સ્વરૂપે વિષ્ણુભગવાન આવ્યા છે, તે વાત પામી જાય છે, તેથી બલિરાજા જ્યારે સંકલ્પ લેવા માટે ઝારીમાંથી હાથમાં પાણી લેવા જાય છે, ત્યારે શુક્રાચાર્ય સૂક્ષ્મ રૂપે ઝારીના નાળયાનાં છિદ્રમાં બેસી જાય છે, જેથી ઝારીના નાળયામાંથી પાણી બલિરાજાના હાથમાં પડે નહીં, તેથી સંકલ્પ લઈ શકે નહીં. પરિણામે પોતાના શિષ્ય ઉપર આવનારી આફત દૂર થાય. શુક્રાચાર્યની ચાલાકી વામનસ્વરૂપે ઉપસ્થિત વિષ્ણુભગવાન કળી જાય છે, તેથી તેઓ એક સળી લઈને નાળયામાં નાંખે છે, તેથી શુક્રાચાર્યની એક આંખ ફૂટી જાય છે. પછી વાત આગળ ચાલે છે કે શુક્રાચાર્ય ઝારીના નાળયામાંથી બહાર આવી જાય છે. બલિરાજા હાથમાં જળ લઈને સાડા ત્રણ પગલાં જમીન આપવાનો સંકલ્પ કરે છે. ત્યાર બાદ વામનસ્વરૂપ લઈને આવેલ વિષ્ણુભગવાન વિરાટ સ્વરૂપ ધારણ કરે છે. પછી ત્રણ પગલામાં તો બલિરાજાનું જેના ઉપર આધિપત્ય હતું, તે સ્વર્ગ, પૃથ્વી અને પાતાળલોક લઈ લે છે. બાકી રહેલા અડધા પગલા માટે બલિરાજાના કહેવાથી તેમના મસ્તક ઉપર પગ મૂકી કાયમ માટે બલિરાજાને પાતાળમાં ધકેલી દે છે. આમ, દેવોને તેમના ત્રાસમાંથી કાયમ માટે મુક્ત કરે છે. આ પૌરાણિક કથામાં જે આધ્યાત્મિક રહસ્ય છુપાયેલું છે, તેને સમજવાનો પ્રયત્ન ગુરુકૃપાએ કરીએ. જેમ દેવોને બલિરાજાના ત્રાસમાંથી મુક્ત કરાવવા માટે વામનસ્વરૂપ લઈ વિષ્ણુભગવાન બલિરાજા પાસે આવી સાડા ત્રણ પગલાં જમીનની માંગણી કરે છે, તે સમયે બલિરાજાના ગુરુદેવ શુક્રાચાર્ય પોતાના શિષ્ય ઉપર આવનાર સંકટને પામી જાય છે, તેથી પોતાના શિષ્યને સંકલ્પ લેતા અટકાવી તેની ઉપર આવનાર સંકટમાંથી બચાવવા માટે ઝારીના નાળયામાં ઘૂસી જાય છે. પરિણામે પોતે પોતાની એક આંખ ગુમાવે છે. તેમ ગુરુજનો પોતાના

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

શિષ્યનું કલ્યાણ કરવા માટે ગમે તેવી વિકટ પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા કાયમ તત્પર હોય છે. તે માટે તેઓને ખુદ ભગવાનની સામે થવું પડે તો પણ કદાપિ પાછીપાની કરતા નથી. તેમ કરતા પોતાને જે સહન કરવું પડે તે પણ હસતા મુખે સહન કરી પોતાના શિષ્યનું કલ્યાણ કરવું તે જ ધ્યેય

તેમનું હોય છે. આમ કરવામાં જો પોતાનો જીવ આપવો પડતો હોય તો તેમ કરવામાં સહેજ પણ અચકાતા નથી.

સત્યધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્... ઓમ્...ઓમ્... - અસ્તુ.

વાત્રકના કિનારે

સંકલન - ઉષાબેન પટેલ

સત્યધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

કપડવંજ તાલુકામાં વાત્રકનદીના કિનારે ઉત્કંઠેશ્વરમહાદેવથી લગભગ સાત કિ.મી. દૂર શાંત, પવિત્ર, પ્રાકૃતિક, એકાંત વાતાવરણમાં કેદારેશ્વરમહાદેવનું સ્થાન આવેલું છે. તેની ચારે બાજુ વાત્રકનદીનાં કોતર અને માટીના ડુંગર આવેલાં છે. તે કોતરોમાંથી ચારે બાજુ નાનાં ઝરણાં બારે માસ સતત નીકળી વાત્રકનદીમાં તે સમયે મળતા. બે હજારની સાલમાં ગુજરાતમાં જે મોટો ધરતીકંપ આવ્યો તે પછી આ ઝરણાં બંધ થઈ ગયાં. પરંતુ તે પહેલાં ઝરણાં નીકળી નદીમાં મળતાં હોવાથી નદીમાં પણ બારેમાસ પાણી રહેતું હતું. ઝરણાંને કારણે ચારે બાજુ વનરાજી પણ સારા પ્રમાણમાં રહેતી હતી. આ કોતરોની વચ્ચે પુરાતનકાળનું કેદારેશ્વરમહાદેવનું મંદિર આવેલું છે. લોકવાયકા એવી છે કે પાંડવો વનવાસકાળ દરમિયાન પરિભ્રમણ કરતા-કરતા જ્યારે અહીં આવેલા, ત્યારે તેમણે પોતાના નિત્ય નિયમ મુજબ મહાદેવની પૂજા કરવા માટે અહીં શિવલિંગની સ્થાપના કરેલી. પાછળથી અહીં સુંદર મંદિરનું નિર્માણ થયેલું. અહીં મંદિરમાં જે શિવલિંગ છે તે ઘડેલું શિવલિંગ નથી, પરંતુ એક ગોળાકાર ખરબચડા પથ્થરના રૂપે શિવલિંગ સ્થપાયેલું છે. આમ, અહીં શિવાલયમાં અણઘડ દેવ બિરાજેલા છે. અહીં શેઠશ્રી ભગુભાઈ ચંદુલાલે (સોલ્યુલોઝવાળા) યાત્રિકોને રહેવા માટે ધર્મશાળા બંધાવેલ છે, જેનું નામ વિશ્રામ ભુવન આપેલ છે, જોકે હાલમાં તેના માલીક બદલાઈ ગયા છે. તેની બાજુમાં તેલનાર ગ્રામપંચાયત હસ્તકની ધર્મશાળા આવેલ છે. આ તેલનાર ગામ મહાદેવથી લગભગ દોઢથી બે કિ.મી. દૂર આવેલું છે.

તે સમયે અહીં આવનાર યાત્રિકે રહેવા માટે કોઈ જ ભાડું આપવામાં આવતું ન હતું. તે ઉપરાંત ધર્મશાળામાં ઉપલબ્ધ સગવડ જેવી કે રસોઈનાં વાસણ, ગાદલાં, ચૂલામાં સળગાવવા માટેનાં લાકડાં વગેરે નિ:શુલ્ક આપવામાં આવતી. તે સમયે ત્યાં વિજળીની સગવડ ન હતી. રાત્રે અંધારું થયા પછી ઝાડીમાં ઊડતા આગિયાના કારણે લાઈટના ઝબકારા થતા હોય તેવું લાગતું. ખાસ કરીને વહેલી પરોઢે પક્ષીઓનો જાતજાતનો મીઠો કલરવ સંભળાતો. વહેતા ઝરણાંનો ખળખળ મધુર અવાજ સંભળાતો. આ બધુ ખૂબ જ આહ્લાદક લાગતું. વળી, મહાદેવની પાછળ આવેલ ડુંગરમાંથી એક ઝરણું જમીનમાં જ આગળ વધી વહેતું વહેતું ચોવીસે કલાક અને બારેમાસ શિવલિંગ ઉપર અભિષેક કરતું. પછી તે આગળ વધી આગળ બનાવેલ ગૌમુખમાંથી નીચે પડતું અને આગળથી આવતા બીજા ઝરણાં જોડે મળીને આગળ વધતું. નદી બાજુ એક મોટો હોજ બનાવેલ તેમાં તે પાણી પડતું અને પછી તે નદીમાં જતું. આ સ્થાન વસ્તીથી દૂર આવેલ હોવાથી ત્યાં પાણી સિવાય બીજી કોઈ ચીજવસ્તુ મળતી નહીં. જો ચપટી મીઠું લેવું હોય તો પણ નજીકમાં નજીક આવેલ તેલનાર ગામ જઈએ ત્યારે મળે. આ કારણે ત્યાં યાત્રિકોની અવરજવર શિવરાત્રિ અને શ્રાવણમાસ સિવાય સામાન્ય દિવસોમાં જવલ્લે જ જોવા મળતી. આમ, આ સ્થળ ખૂબ જ એકાંત અને નૈસર્ગિક વાતાવરણમાં આવેલું છે. આવા નૈસર્ગિક પ્રદૂષણ રહિત સ્થાનમાં અમારો પરિવાર અનુકૂળતા પ્રમાણે વરસમાં એકાદ-બે વાર જઈ થોડા દિવસ રોકાતો. જેટલા દિવસ રોકાવાનું હોય તેટલા દિવસનું પૂરતું સીધુંસામાન સાથે લઈને જતા. તોપણ જો કોઈ ચીજની જરૂર પડે તો બાજુમાં આવેલા તેલનાર

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

રતમ્ભરા

જાન્યુઆરી-૨૦૨૨

૭

ગામમાંથી લઈ આવતા. ક્યારેક કપડવંજ જઈને પણ લઈ આવતા. કપડવંજ આ સ્થાનથી લગભગ એકવીસ કિ.મી. દૂર આવેલું છે. મહાદેવ જવા માટે તે સમયે ખાસ બસની સગવડ હતી નહીં. અમદાવાદથી કપડવંજ જવું પડતું. ત્યાંથી બસ બદલી તેલનાર ગામની બસ પકડી તેલનાર ગામ આવવું પડતું, પછી મહાદેવ પગપાળા જવાતું.

ઈ.સ.ઓગણીસો ઍંશીની સાલમાં મે મહિનામાં અમારા પરિવારનો કેદારેશ્વરમહાદેવ જઈ સાત-આઠ દિવસ રોકાવાનો કાર્યક્રમ ગોઠવાયો હતો. પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવને કાર્યક્રમની જાણ કરતા અમે વિનંતી કરી કે જો આપને અનુકૂળતા હોય તો સાથે પધારવા કૃપા કરો. પૂજ્યશ્રીએ પણ કૃપા કરી સાથે આવવા સંમતિ આપી. નક્કી કરેલ કાર્યક્રમ મુજબ પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં કેદારેશ્વરમહાદેવ જવા અમદાવાદથી કપડવંજની બસમાં નીકળ્યાં. પ્રવાસમાં પૂજ્યશ્રી ઉપરાંત હું, શશિકાન્તભાઈ, બે બાળક હેતાંગ, આશિષ, મારા દિયર, દેરાણી તથા મારી દેરાણીનાં મોટા બહેન, બનેવી આમ કુલ નવ જણાં હતાં. અમે સૌ કપડવંજ બપોરે લગભગ એક વાગે પહોંચ્યાં. સાથે સામાન પણ વધુ હતો. કેમકે સીધુંસામાન તથા કપડાંની બેગો હતી. માણસ કરતાં સામાન વધુ હતો. મે મહિનો, ભરબપોરનો સમય, તેથી ગરમી પણ ખૂબ હતી. અમે સૌ કપડવંજના બસસ્ટેન્ડે ઊતરી તેલનાર ગામની બસ જ્યાંથી ઊપડતી હતી ત્યાં સામાન મૂકી ઝાડ નીચે ઇંચડામાં પૂજ્યશ્રી સાથે બેઠાં. ચારે બાજુ લૂ વરસી રહી હતી. ગુરુજીને ગરમી લાગતી હશે, તેની ચિંતા અમે કરતાં હતાં. કપડવંજ એસ.ટી. ડેપોના ઈનચાર્જ જોષીસાહેબ તેમની ઑફીસની બારીમાંથી અમને જોતા હતા. તેઓએ પૂજ્યશ્રીને પ્રથમ વાર જ જોયા હતા. પ્રથમ દષ્ટિએ જ તેમના મનમાં પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે આદરભાવ જાગૃત થયો. થોડીવાર થઈ હશે ત્યાં તેઓ અમારી પાસે આવ્યા. તેઓએ પૂજ્યશ્રીને પ્રણામ કર્યા અને ક્યાં જવું છે તે અંગે પૂછ્યું. અમે તેમને જણાવ્યું કે કેદારેશ્વરમહાદેવ જવું છે, તેથી તેલનારની બસની રાહ જોઈએ છીએ. જોષીસાહેબે પોતાની ઑફીસમાંથી ખુરશી મંગાવી અને પૂજ્યશ્રીને બેસાડ્યા. બસનો સમય થયો, એટલે તેમણે તેલનારની બસના કંડક્ટરને બોલાવી સૂચના આપી કે આ બધાંને ડેપોમાં લઈ જઈ બરોબર સામાન બસમાં મુકાવી દઈ બેસાડી લે. પછી સ્ટેન્ડ ઉપર બસ લાવો. અમે સૌ પૂજ્યશ્રી

સાથે તેલનાર જવા માટે શાંતિથી સગવડપૂર્વક બસમાં બેઠાં. આમ, પૂજ્યશ્રી સાથે યાત્રાનો શુભારંભ થયો. તેની શુભ શરૂઆત કપડવંજથી થઈ. પૂજ્યશ્રીની સાત્ત્વિક-દિવ્યચેતનાથી આકર્ષાઈ, પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે આદરભાવ અને સેવાનો લાભ લેવાના શુભ આશયની સાત્ત્વિક ભાવના ધરાવતા ગુરુ-સંતપ્રેમી શ્રી જોષીસાહેબના સંપર્કથી તેની શરૂઆત થઈ. પૂજ્યશ્રીએ કેદારેશ્વરમહાદેવના સ્થાનમાં ચાતુર્માસ રોકાણ કર્યું તે સમાચાર તેમને મળ્યા, એટલે તેઓ લગભગ ચારેક વાર પૂજ્યશ્રીના દર્શન કરવા ખાસ આવેલા.

ક્યારેક વિતરાગી પૂજ્ય ગુરુસંત પોતાના ભક્તો સાથે કે ભક્તોના આમંત્રણથી પ્રવાસ કરતા હોય છે. તેમાં તેમને ઉદ્દેશ્ય માત્ર હરવાફરવાનો કે ભૌતિક મોજ-મજા-આનંદ કરવાનો નથી હોતો. પરંતુ તેમાં પણ તેમનો લોકકલ્યાણનો શુભ આશય મુખ્યપણે રહેલો હોય છે. તેઓ તો પોતાના ઈષ્ટને સંપૂર્ણ સમર્પિત થઈને જ જીવન જીવતા હોય છે. જીવ-જગતનું નિષ્કામ ભાવે સદા-સર્વદા કલ્યાણ કરવું તે જ તેમના જીવનનો મુખ્ય સત્-ઉદ્દેશ્ય હોય છે. તેમાં જ તેમને સાચા આનંદની પ્રાપ્તિ થતી હોય છે. વળી, તેઓ પોતાના સત્-ઉદ્દેશ્યની પૂર્તિ માટે જે કંઈ કરે છે, તે પોતાના સ્વતંત્ર વિચારો મુજબ કરતા નથી. તેઓ પોતાના ઈષ્ટની પ્રેરણા અનુસાર જ કરતા હોય છે. કેમકે તેઓ તો પોતાના ઈષ્ટના અનુશાસનમાં રહીને જ જીવન જીવતા હોય છે. આવું વિરલ જીવન જીવવામાં તેમને જો કંઈ તકલીફ અગવડ પડે, તો તેને ઈષ્ટ પ્રસાદ માની હસતામુખે વધાવી લે છે. હર કોઈ પરિસ્થિતિમાં તેઓ પોતાનું ઈષ્ટપ્રેરિત સર્વ જીવ હિતાય-સુખત્વનું કાર્ય જીવનપર્યંત વણથંભ્યું ચાલુ જ રાખે છે.

આપણે જોઈએ છીએ કે હાલમાં ભૌતિકતાપ્રધાન માનસિકતા ધરાવતા સમાજમાં ચારે બાજુ મોટે ભાગે સૌ કોઈનાં વિચાર-વાણી અને વર્તન થકી મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય વધુ ને વધુ ભૌતિક ભોગો પ્રાપ્ત કરવાનો અને ભોગવવાનો રહેલો છે, તેથી આવી માનસિકતા ધરાવતા સર્વે સત્ય-ધર્મ, સંયમ-નિયમ, વિવેક-મર્યાદારૂપી કલ્યાણકારી સાત્ત્વિકતાપ્રધાન જીવન જીવવાથી વિમુખ થઈ ગયા છે. સ્વચ્છંદી જીવનશૈલીમાં જ ઓતપ્રોત થઈ ગયા છે. આવા અનૈતિક કપરા સમયમાં પૂજ્યશ્રીએ પોતાની ઊગતી જુવાનીમાં જ સમજણ અને પ્રેમપૂર્વક તેનાથી ઉપરમ થઈ

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

પોતાનું સમગ્ર જીવન ઓમ્પરમાત્માને સમર્પિત કરી ત્યાગી, વિતરાગી, સત્યધર્મ અને સંયમ-નિયમયુક્ત સાત્ત્વિક જીવન જ જીવી રહ્યા છે. તેમના જીવનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય અને સાચા આનંદની પ્રાપ્તિ માત્ર ને માત્ર લોકકલ્યાણમાં જ રહેલી છે, તે માટે થઈને પૂજ્યશ્રી અનેક માધ્યમો દ્વારા સાચી-સાત્ત્વિક-કલ્યાણદાયી સાચી સમજણરૂપી જ્ઞાનનો અથાક, અવિરતપણે પ્રચાર-પ્રસાર કરી રહ્યા છે, જેથી સૌ કોઈ પ્રાપ્ત થયેલ મનુષ્યજન્મનું મહત્ત્વ સાચી અને સારી રીતે સમજે, જેથી તેને સાર્થક કરવા વધુ ને વધુ સંયમ-નિયમવાળું, વિવેક-મર્યાદા યુક્ત, સત્ય અને ધર્મની રાહે સદાચારી જીવન જીવી શાશ્વત સુખ-શાંતિને પામી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરે. પૂજ્યશ્રી જે કાંઈ કરી રહ્યા છે, તે પોતાના સ્વતંત્ર વિચારો અનુસાર કરતા જ નથી, પરંતુ ઓમ્પરમાત્માની પ્રેરણા અનુસાર જ નિષ્કામભાવે કરી રહ્યા છે. આમ, ઓમ્પરમાત્માની પ્રેરણાથી જ પૂજ્યશ્રીએ અહેતુકી કૃપા કરી અમારી સાથે કેદારેશ્વરમહાદેવ પધાર્યા. તેઓ માત્ર ખાલી ફરવા માટે પધાર્યા ન હતા, પરંતુ પોતાના ભક્તોનું તથા અનેક આધ્યાત્મિક જીજ્ઞાસુઓની જીજ્ઞાસા સંતોષી સર્વેનું કલ્યાણ કરવાનો શુભ આશય ગર્ભીત રૂપે તેમાં રહેલો હતો. ઓમ્પરમાત્મા પ્રેરીત લોક કલ્યાણના આ મહાભગીરથ કાર્યમાં પૂજ્યશ્રી પોતાને પડતી તકલીફોને પરમાત્માનો પ્રસાદ માની હસતે મુખે સ્વીકારી લે છે. આપણે જાણીએ છીએ કે નાનું બાળક સ્વતંત્ર રીતે કાંઈ જ કરતું નથી. તે તો પોતાની માતાને શરણે જ હોય છે. તેથી માતા પણ પોતાના બાળકનું સતત ધ્યાન રાખી સાર-સંભાળ રાખતી હોય છે. પોતાના બાળકને સહેજ પણ તકલીફ પડે નહીં તે માટે સતત સાવધાનીપૂર્વક પ્રયત્ન કરે છે. હંમેશાં સજાગ રહે છે. ઓમ્પરમાત્મા પણ પોતાને સંપૂર્ણ સમર્પિત એવા પોતાના વિરલ, વિતરાગી, પનોતાપુત્ર એવા પૂજ્યશ્રીની સંભાળ રાખે એ સ્વાભાવિક છે, તેથી પોતાના આવા પનોતાપુત્રના જીવનમાં કોઈ તકલીફ ન પડે તે માટે જરૂરી યથાયોગ્ય સંજોગો અગાઉથી જ ઊભા કરી દે છે. પરમાત્મા તે માટે પોતે તો ક્રિયાત્મક રૂપે કાંઈ જ કરતા નથી હોતા, પરંતુ તેમની હાજરી માત્રથી જ યોગ્ય, સાચા અધિકારી જીવ ને પ્રેરણા થાય છે, તેથી તે અધિકારી જીવ નિમિત્ત

બની પૂજ્યશ્રીને તકલીફ ન પડે તે માટે જરૂરી સંજોગો ઊભા કરવા કાર્યરત થાય છે. આમ, ઓમ્પરમાત્મા પૂજ્યશ્રીને તકલીફ ન પડે તે માટે સાચા અધિકારી જીવ ને પ્રેરી તે રીતે સારસંભાળ રાખે છે. પરમાત્મા તો સર્વશક્તિમાન છે. તેમના માટે કશું જ અશક્ય નથી, તેથી તો પરમાત્માના આ સર્વશક્તિમાનપણાને જણાવતા કહ્યું છે કે,

“કર્તુમ્ અકર્તુમ્ અન્યથા કર્તુમ્ સમર્થ”

અમારી બસ તેલનાર પહોંચી. ત્યાંથી લગભગ ચાર વાગે અમે સર્વે કેદારેશ્વરમહાદેવ પહોંચ્યાં. વિશ્રામભુવનની બરોબર બાજુમાં આવેલ તેલનાર ગ્રામપંચાયતની ધર્મશાળાનો વહીવટ પણ વિશ્રામભુવનના મહેતાજી શ્રી ભાઈલાલભાઈ કરતા હતા. અમે તેમની સાથે વાત કરી ધર્મશાળાનો ઉપરનો માળ રાખી લીધો. ઉપરના માળે સળંગ પાંચ રૂમ અને આગળ મોટી પડાળી આવેલી છે. આગળના ભાગમાં દરવાજો છે. તે બંધ કરીએ, એટલે કોઈ અંદર આવી શકે નહીં. આપણો ઉતારો બિલકુલ અલાયદો સ્વતંત્ર થઈ જાય. અંદર પેસતાં છેક છેલ્લી રૂમમાં પૂજ્યશ્રીનો ઉતારો રાખ્યો હતો. આગળની બીજી ચાર રૂમ અમારા માટે રાખી હતી.

તે સમયે તેલનાર ગામમાં શ્રી મુક્તાનંદપરિવારનું નિયમિત સ્વાધ્યારકેન્દ્ર ચાલતું હતું. ગામના મોટા ભાગના પ્રતિષ્ઠિત લોકો જેવા કે કાન્તિભાઈ સરપંચ, બેંકના મેનેજર શ્રી પાઠક, હોસ્પિટલના ડૉ.શ્રી કેતનભાઈ, ડેરીના ચેરમેન શ્રી મંગળભાઈ, હાયરસેકન્ડરી સ્કૂલના પ્રિન્સિપાલ શ્રી પી. યુ. વ્યાસ, માધ્યમિક સ્કૂલના હેડમાસ્તર શ્રી દલાભાઈ આ ઉપરાંત બીજા પણ પ્રતિષ્ઠિત લોકો તેમાં જોડાયેલ હતા. આ સર્વે ગુરુ-સંતપ્રેમી અને આધ્યાત્મિક જિજ્ઞાસા ધરાવતા હતા. મારા પિતાજીના સદ્ગુરુ પણ મુક્તાનંદબાબા હોવાથી તેમને તેલનાર ગામના શ્રી પી. યુ. વ્યાસ તથા બીજા બે-ત્રણ જોડે પરિચય હતો. તે વાત તેમણે અમને જણાવેલ અને કહ્યું હતું કે તેમને મળી મારી ઓળખાણ આપજો. તેઓ કહે છે કે તમે ગુરુજી સાથે કેદારેશ્વરમહાદેવ જાવ છો, જેથી તમારે કાંઈ જરૂર પડે તો તેમનો સાથ સહકાર મળી રહે. અમે કેદારેશ્વરમહાદેવ ગયા તે સમયે તેલનાર ગામની હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલના પ્રિન્સિપાલ શ્રી પી. યુ. વ્યાસ અમારા

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

સ્તમ્ભરા

ઉતારાની સામે તેલનાર ગ્રામપંચાયતની જે રૂમો આવેલી હતી, ત્યાં એક રૂમમાં પરિવાર સાથે રહેતા હતા. તેમના પરિવારમાં તેઓ તેમનાં પત્નિ અને બે નાનાં બાળક હતાં. તેમનું કાયમી રહેઠાણ તો તેલનાર ગામમાં હતું, પરંતુ સ્કૂલમાં વેકેશન હોવાથી તેઓ પરિવાર સાથે અહીં નૈસર્ગિક વાતાવરણમાં રહેવા આવેલ.

અમે પ્રથમ પૂજ્યશ્રીને આરામ કરવા માટે પાટ, ગાદલું, ઓછાડ, ઓશીકું વગેરેની વ્યવસ્થા કરી, જેથી પૂજ્યશ્રી આરામ કરી શકે. અમારે સાંજની રસોઈ બનાવવાની નહોતી. કેમકે અમે સાથે પૂરી, ઢેબરાં, અથાણું વગેરે સાથે લીધું હતું. તેલનારની દૂધની ડેરીમાંથી દૂર મંગાવી લીધું હતું. પૂજ્યશ્રીએ પણ કહ્યું કે અમે સૌ જે ભોજનપ્રસાદ લઈશું તે જ તેઓ પણ લેશે. પૂજ્યશ્રી આરામ કરતા હતા. અમે રૂમો સાફ કરી સામાન ગોઠવતા હતા. શશિકાન્તભાઈ નીચે વિશ્રામભુવનમાં મહેતાજી ભાઈલાલભાઈને મળવા ગયા. તે સમયે ભાઈલાલભાઈ પાસે શ્રી વ્યાસ તથા તેલનાર ગામના સરપંચ શ્રી કાન્તિભાઈ, માધ્યમિક સ્કૂલના હેડમાસ્તર શ્રી દલાભાઈ તથા ગામના બીજા બે-ત્રણ ભાઈઓ બેઠા હતા. શશીકાન્તભાઈ તે સૌને મળ્યા. મારા પિતાજીની ઓળખાણ આપી. પછી તેમની સાથે પૂજ્યશ્રીની પણ થોડી વાતો થઈ. તેઓ પૂજ્યશ્રી વિષે જાણી ખૂબ જ રાજી થઈ ગયા. તેઓ કહે કે આવા સિદ્ધ, જ્ઞાની સંત અહીં પધાર્યા છે, તો જ્યાં સુધી તેઓ અહીં રોકાશે, ત્યાં સુધી અમે સૌ તેમના સાંનિધ્યનો મહત્તમ લાભ અવશ્ય લઈશું. કહે કે અમે નસીબદાર છીએ કે ઘરેબેઠા ગંગા આવી.

કેદારેશ્વર લાઈટ નહીં હોવાથી બને ત્યાં સુધી અંધારું થાય તે પહેલાં ભોજન-પ્રસાદ કરી લેતાં. અમે સૌ પણ તે રીતે ભોજન પ્રસાદ લઈ કામકાજથી પરવારી ગયા. પૂજ્યશ્રી પાટ ઉપર બિરાજ્યા હતા. અમે પૂજ્યશ્રીની સન્મુખ પડાળીમાં બેઠા હતા. તેલનાર ગામના ભાઈઓ તથા ભાઈલાલભાઈ મહેતાજી વિગેરે પણ ઉપર આવીને બેઠા. પૂજ્યશ્રીએ તે સર્વેનો પરિચય પૂછ્યો. ત્યાર બાદ અમે “ઓમ્ ગુરુ સત્યગુરુ ધર્મગુરુ ઓમ્ ઓમ્...” તથા “ઓમ્ નમઃ શિવાય ઓમ્”ની ધૂન બોલ્યા. પછી પૂજ્યશ્રી સત્ય અને ધર્મનો મહિમા તથા તેનું જીવનમાં પાલન કરવાની અનિવાર્યતાની સમજણ આપી રહ્યા હતા. તે

સમયે એકાએક હાઈસ્કૂલના પ્રિન્સિપાલ શ્રી વ્યાસ ધ્રૂસકે-ધ્રૂસકે રડવા લાગ્યા, તેથી પૂજ્યશ્રીએ વ્યાસને પાણી આપવાનું મને કહ્યું. મેં વ્યાસને પાણી આપ્યું. પાણી પીને વ્યાસ શાંત થયા. થોડીવારમાં તેઓ સૌ પૂજ્યશ્રીને વંદન કરી નીચે ગયા. શશિકાન્તભાઈ પણ તેમની સાથે નીચે ગયા. તેલનારથી આવેલા ભાઈઓ તેલનાર ગયા. શ્રી વ્યાસ ભાઈલાલભાઈની રૂમમાં બેઠા હતા. શશિકાન્તભાઈ પણ ત્યાં જઈ તેમની પાસે બેઠા. તેમણે વ્યાસને આમ એકાએક રડવાનું કારણ પૂછ્યું. વ્યાસે કહ્યું કે શશિકાન્તભાઈ, તમે જાણો છો કે મારા ગુરુજી મુક્તાનંદબાબા છે. મહારાજશ્રી આપણી સમક્ષ પાટ ઉપર બિરાજેલા હતા. આપણે સૌ તેમની સન્મુખ બેઠા હતા, સત્સંગ ચાલતો હતો અને હું આંખો બંધ કરીને બેઠો હતો. ત્યાં મારા મનમાં કુભાવ જાગ્યો કે પાટ ઉપર મહારાજશ્રી બિરાજ્યા છે, તે યોગ્ય નથી, ત્યાં તો મારા ગુરુજી જ શોભે, તેથી તે સ્થાને મારા ગુરુજી બિરાજે તે જ યોગ્ય કહેવાય. આમ, મારા મનમાં વિચારો ચાલતા હતા અને મેં આંખો ખોલીને જોયું અને હું આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થઈ ગયો. પાટ ઉપર મહારાજશ્રીની જગ્યાએ મારા ગુરુજી મુક્તાનંદબાબા બિરાજેલા દેખાયા. પછી તો થોડી વાર મહારાજશ્રી અને થોડી વાર મુક્તાનંદબાબા મને દેખાવા લાગ્યા. તરત જ મારા મનમાં ઝબકાર થયો કે હું પણ કેવો અલ્પમતિ-અજ્ઞાની છું કે સમર્થ સંતોમાં ભેદ જોઉં છું. વળી, મારા ગુરુજી જ મુખ્ય, તેમની તોલે બીજા કોઈ જ આવે નહીં. પછી મનમાં થયું કે વાસ્તવમાં તો ગુરુસંતોને તો કોઈ જ ભેદ નથી. તેઓ તો સર્વે એક જ છે, પરંતુ આપણી અજ્ઞાનતાને લીધે આપણે તેમાં ભેદ જોઈએ છીએ. આમ, મારી અજ્ઞાનતાને કારણે મારા મનમાં જાગેલા દૂભાવ માટે મને ખૂબ જ દુઃખ થયું, તેથી હું ધ્રૂસકે-ધ્રૂસકે રડી પડ્યો. પછી વ્યાસ તેમની રૂમે ગયા. ત્યાર બાદ શશિકાન્તભાઈએ ભાઈલાલભાઈને પુછ્યું કે કેમ સત્સંગમાં આનંદ આવ્યોને. ભાઈલાલભાઈ કહે કે એવો આનંદ આવ્યો કે તેનું વર્ણન કરી શકાય તેમ નથી. પછી કહે કે અહીં ક્યારેક સંત પધારતા હોય છે. હું તેમની પાસે બેસતો હોઉં છું, પરંતુ તે સમય જે આનંદ આવતો એની સરખામણીએ આજનો આનંદ કાંઈક વિશેષ જ છે. મારે

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

જીવનમાં જે ભાથું જોઈતું હતું, તે મને આજે મળી ગયું. થોડી વાર પછી શશિકાન્તભાઈ ઉપર આવ્યા અને પૂજ્યશ્રીને વિગતે બધી વાત કરી. તે સાંભળી પૂજ્યશ્રી હસ્યા. આમ, પ્રથમ દિવસથી જ પૂજ્યશ્રીની કલ્યાણકારી દિવ્યચેતનાનો અનુભવ ત્યાંના સદ્ધર્મપ્રેમીઓને થવા લાગ્યો. જોકે પાછળથી તેલનાર ગામનાં ભાઈઓ, બહેનો, યુવાન દીકરા-દીકરીઓ તથા વિશ્રામભુવનના મહેતાજી શ્રી ભાઈલાલભાઈએ પૂજ્યશ્રીના ચાતુર્માસના રોકાણ દરમિયાન શક્ય તેટલી ખૂબ જ પ્રેમથી સેવા કરવાનો અમૂલ્ય લહાવો સતત લીધો હતો. બે દિવસ અમે તેલનાર ગ્રામપંચાયતની ધર્મશાળામાં રોકાયાં. પછી ઠાકોરભાઈના પરિવારના અન્ય છ એક સભ્યો આવવાના હોવાથી અમારા પરિવારનો તથા પૂજ્યશ્રીનો ઉતારો નીચે વિશ્રામભુવનમાં રાખ્યો, જેથી પૂજ્યશ્રીની સગવડ સચવાય તથા નિસરણી ચડવી-ઊતરવી પડે નહીં. વિશ્રામભુવનમાં બે રૂમ રાખી હતી. એક પૂજ્યશ્રી માટે અને બીજી અમારા પરિવાર માટે.

કેદારેશ્વરમાં અમને રોકાયે લગભગ પાંચેક દિવસ થયા હતા. સાંજનો સમય હતો. અમે બંને પૂજ્યશ્રીનાં સાંનિધ્યમાં બેઠાં હતાં. તે સમયે પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે આ અતિ રમણીય, પ્રાકૃતિક, શાંત સ્થાનમાં વધારે રહેવાની ઈચ્છા થાય છે તો શું કરીશું. તુરત જ અમે પ્રત્યુત્તર આપ્યો કે ગુરુદેવ આપને અહીં જ્યાં સુધી રોકાવાની ઈચ્છા હોય ત્યાં સુધી રોકાઈ જાઓ. પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું કે અમે અહીં રોકાઈ જઈએ એ વાત તો સાચી, પણ અમે અહીં જેટલું રોકાઈએ તેટલો સમય અમારી સાથે રોકાનાર કોઈક તો જોઈએ જ, તો અમારી સાથે કોણ રોકાશે? શશિકાન્તભાઈએ વિનાવિલંબે પૂજ્યશ્રીને જણાવ્યું કે ગુરુદેવ આપને જેટલું રોકાવું હોય તેટલું આપ રોકાઓ. તેટલો સમય ઉપાબેન આપની સાથે સેવામાં રોકાશે. મને પણ નોકરીમાં રજાઓની જેટલી અનુકૂળતા મળશે તેટલો સમય હું પણ અહીં આવતો રહીશ. પૂજ્યશ્રી કહે કે, ઉપાબેન અહીં રોકાશે એ વાત સાચી પરંતુ તમે સંયુક્તકુટુંબમાં રહો છો. તમારાં માતા-પિતા વગેરે વડીલોને તે મંજૂર હશે કે કેમ તથા આ હેતાંગ તથા આશિષ બે નાનાં બાળકો છે, તેમની સંભાળ રાખવી તે બધું ફાવશે? વળી, અહીં ઉપાબેન રહે, તો સમાજમાં

કોઈ ગમે તેવી વાતો કરે તો તે બાબતનો પણ વિચાર કરવો પડે. શશિકાન્તભાઈએ તુરત જ સહેજ પણ ખચકાયા વગર પૂજ્યશ્રીને જણાવ્યું કે ગુરુદેવ ઘરનાં વડીલોની તથા બાળકોની ચિંતા રાખશો નહીં, તે તો બધું ગોઠવાઈ જશે અને સમાજમાં કોઈ ગમે તે વાત કરે, તો સમાજની કોઈ પરવા છે નહીં. આપ ખુશીથી અહીં જેટલું રોકાવાની ઈચ્છા હોય તેટલું રોકાઓ અને તેટલો સમય ઉપાબેન આપની સેવામાં સતત આપની સાથે રોકાશે. શશિકાન્તભાઈનો જવાબ સાંભળી તેમનામાં રહેલ ગુરુપ્રેમ, ભક્તિ, નિષ્ઠાભાવ જોઈને મારું મન પણ આનંદવિભોર બની ગયું. મારાં સાસુ, સસરા, દિયર, દેરાણી સર્વેએ પણ આ વાત સહર્ષ વધાવી લેતા કહ્યું કે ઉષા ભલે સેવામાં ત્યાં રહે, અહીં તો બધું સંભાળી લઈશું. આમ, પૂજ્યશ્રીના કેદારેશ્વર મહાદેવના સ્થાનમાં જીવ-જગતના કલ્યાણ માટે રોકાણનો શુભારંભ થયો. મને પણ ગુરુકૃપાએ જ તેટલો સમય પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં સતત રહેવાનો તથા સેવાનો અમૂલ્ય લહાવો પ્રાપ્ત થયો. પૂજ્યશ્રીના કેદારેશ્વરમાં રોકાવાના સમાચાર સાંભળી ડાકોરથી શ્રી ગુરુધ્યાનભિક્ષુજી (રોહિતભાઈ સુખડિયા) પણ કેદારેશ્વર આવી ગયા. પૂજ્યશ્રીના ચાતુર્માસના રોકાણ દરમિયાન તેઓ પણ ગુરુકૃપાએ છેક સુધી પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં સતત રોકાયા અને ત્યાંની સંપૂર્ણ જવાબદારી તેઓએ સંભાળી લીધી.

પૂજ્યશ્રીના કેદારેશ્વરમાં ચાતુર્માસના રોકાણ દરમિયાન પરમકૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી પૂજ્યશ્રી પ્રેરિત લોકકલ્યાણના શુભઆશયથી સાધન, ભજન, સત્સંગના કાર્યક્રમો અવિરત થતાં રહ્યાં. જેવા કે,

પૂજ્યશ્રીએ સવાલાખનું એક એવાં ત્રણ ગાયત્રીઅનુષ્ઠાન તર્પણ-માર્જન-હોમ-બ્રહ્મભોજન સહિત કર્યાં.

ચોવીસ કલાકનો ‘ગાયત્રીમંત્રનો’ અખંડ જપયજ્ઞનો કાર્યક્રમ થયો.

બાર કલાકનો ‘ઓમ્ નમઃશિવાય’ ઓમ્ મંત્રના અખંડ જપયજ્ઞનો કાર્યક્રમ થયો.

દસ કલાકનો ‘સંકટમોચન મંત્રના’ અખંડ જપયજ્ઞનો કાર્યક્રમ થયો.

બોંતેર કલાકનો ‘ઓમ્ ગુરુ ઓમ્’ મહામંત્રના અખંડ જપયજ્ઞનો કાર્યક્રમ થયેલ. જીવજગતના કલ્યાણ માટે જેમ

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

રુતમ્ભરા

અત્રિ મુનીએ પરમાત્મા પ્રેરિત ગાયત્રી કામ-કલ્યાણમંત્રને રજૂ કર્યો હતો, તેમ જીવ-જગતના કલ્યાણ માટે ઓમ્પરમાત્માની પ્રેરણાથી જ પરમકલ્યાણકારી ‘ઓમ્ ગુરુ ઓમ્’ મહામંત્રને લોકકલ્યાણના ભેખધારી પૂજ્યશ્રીએ પ્રથમ વાર જ કેદારેશ્વરમાં રજૂ કર્યો, જેથી કલ્યાણકારીઓ પ્રેમપૂર્વક તેના વધુ ને વધુ જાપ જાપી કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકે.

ત્રણ દિવસનો ગુરુપૂર્ણિમામહોત્સવનો કાર્યક્રમ ઉજવાયો.

કેદારેશ્વર, કપડવંજ અને તેલનાર આમ ત્રણ સ્થળે ‘ગાયત્રી-મારુતિ’ હવનનો કાર્યક્રમ થયો.

રોજ સવારે સ્વાધ્યાય પૂરો થવા આવે તે સમયે પૂજ્યશ્રી તેમની રૂમમાંથી બહાર આવતા. સ્વાધ્યાય બાદ પૂજ્યશ્રી દ્વારા સત્સંગ થતો. ત્યાર બાદ પૂજ્યશ્રી સાથે સૌ મહાદેવના મંદિરે જતાં. પૂજ્યશ્રી અને ઉપસ્થિત સૌ શિવલિંગોની ફરતે બેસી જતાં. પછી પૂજ્યશ્રી શિવલિંગને અભિષેક કરતા. તે સમયે પૂજ્યશ્રીની બાજુમાં બેસેલ પૂજ્યશ્રીને હાથ અડકાડી રાખતાં. આમ, સ્પર્શની સાંકળ રચી સૌ અભિષેકનો અર્પવ આનંદ અને સંતોષનો અનુભવ કરતા.

ઓમ્પરિવારમાં સ્વાધ્યાયનો જે પાઠ કરવામાં આવે છે, તેમાં ગુરુમહિમા પઘનું ગાન પણ કરવામાં આવે છે. પૂજ્યશ્રી જ્યારે ગલતેશ્વરમાં રોકાયેલ, ત્યારે આ ગુરુમહિમા પઘમાં સમાયેલ અનેક ગર્ભિત આધ્યાત્મિક રહસ્યોને લોકકલ્યાણ માટે ઉજાગર કરતા અડધા ઉપરના ગુરુમહિમા પઘની પંક્તિઓ ઉપર જે સરળ શૈલીમાં વાર્તાલાપ કરેલ, તેની તે સમયે કેસેટ તૈયાર કરવામાં આવેલ. બાકીની પંક્તિઓ અને ગુરુદેવની આરતી તથા સદ્ગુરુની આરતી આ બે આરતી ઉપર કેદારેશ્વરમાં વાર્તાલાપ કરેલ અને તેની કેસેટ તૈયાર કરવામાં આવેલ, જેના ઉપરથી (‘ઓમ્ પરિવાર ટ્રસ્ટે’, ‘ગુરુ મહિમા’) પુસ્તક પ્રકાશિત કરેલ છે, જે પુસ્તકને સંતરામ મંદિરના મહંતશ્રીએ ખૂબ જ આશીર્વાદ પાઠવેલ છે. ગુરુમાર્ગી ભક્તો દ્વારા ચારે બાજુ આ પુસ્તકની ખૂબ જ પ્રશંસા થઈ રહી છે.

કેદારેશ્વરમાં પાતંજલ યોગદર્શનના સમાધિપાદનાં તમામ સૂત્રો તથા સાધનપાદનાં પ્રથમ અઠાવીસ સૂત્રો ઉપર પૂજ્યશ્રીએ તેમાં રહેલ ગર્ભિત યોગરહસ્યોને સાદી-સરળ

શૈલીમાં મૌલિક સમજણ આપતા જે વાર્તાલાપ કરેલ, તેની કેસેટ તૈયાર કરવામાં આવેલ તથા સાધનપાદના બાકીનાં સૂત્રોની કેસેટ ‘ધર્મમેધ’ (પૂજ્યશ્રીના નિવાસસ્થાને) તૈયાર કરવામાં આવેલ. તે ઉપરથી ઓમ્ પરિવાર ટ્રસ્ટે અનુક્રમે (‘મુક્તા’) તથા (‘શાન્તા’) નામે ગુજરાતી તથા હિંદી ભાષામાં પુસ્તકો કરેલ છે. ગુરુસંતો તથા યોગમીમાંશુ દ્વારા તેની દેશવિદેશમાં ખૂબ જ પ્રશંસા તથા માંગણી થઈ રહેલ છે.

આમ, કેદારેશ્વરમાં લોકકલ્યાણના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યના અનુસંધાનમાં પૂજ્યશ્રીના ચાતુર્માસના રોકાણ દરમિયાન કલ્યાણકારી, અધ્યાત્મિક કાર્યક્રમો સતત થતા રહ્યા હતા. પરિણામે જોતજોતામાં પૂજ્યશ્રીની આધ્યાત્મિક સાત્ત્વિક ઊર્જા રૂપી સુગંધ ચારે બાજુ દૂર સુધી જેમજેમ પ્રસરતી ગઈ તેમતેમ આજુબાજુનાં ગામોમાંથી ગુરુ-સંતપ્રેમી આધ્યાત્મિક જિજ્ઞાસુઓની સતત અવર-જવર રહેવા માંડી. તેઓની સાથે પણ પૂજ્યશ્રી દ્વારા સતત સત્સંગ થતો જ રહેતો હતો. પૂજ્યશ્રીની મૌલિક સાચી સમજણરૂપી જ્ઞાનવાણી સાંભળી આવનાર જિજ્ઞાસુ ધન્યતા અનુભવતા, ભાવવિભોર થઈ જતા. પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે ખૂબ જ આદરભાવ રાખી પ્રેમી બની જતા. આમ, થોડાક જ સમયમાં ત્યાં પણ ઓમ્ પરિવાર બની ગયો. આ સમગ્ર સમય દરમિયાન મને તથા શ્રી ગુરુધ્યાનભિક્ષુજીને પૂજ્યશ્રીના પાવનકારી સાંનિધ્યમાં સતત સાથે રહેવાનો અવિસ્મરણીય અમૂલ્ય લહાવો પૂજ્યશ્રીની અહેતુકી કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થયો. અમે પણ મહાભાગ્યશાળી બન્યાં. આ રોકાણ દરમિયાન અમદાવાદ તથા અન્ય સ્થળેથી ઓમ્પરિવારનાં ગુરુ ભાઈબહેનો પણ પોતાની અનુકૂળતા પ્રમાણે પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં આવી રોકાતાં. પહેલા દિવસથી જ એવી પરિપાટી-વ્યવસ્થા પૂજ્યશ્રીએ ગોઠવી હતી કે બહેનો, બાળકો તથા ભાઈઓનો ઉતારો અલગ-અલગ રૂમમાં રાખવામાં આવ્યો હતો. વળી, ભાઈઓની રૂમમાં બહેનોએ તથા બહેનોની રૂમમાં ભાઈઓએ શક્ય હોય ત્યાં સુધી જવું, આવવું નહીં. જો કાંઈ કામ હોય, તો રૂમની બહાર ઊભા રહીને તે અંગે વાતચીત કરવી. આ ઉપરાંત બાળકો સિવાય બીજાં સર્વે ઉપસ્થિત ભાઈઓ બહેનોએ રસોઈ સિવાયનાં બીજાં પોતાનાં વ્યક્તિગત કામો પોતાની જાતે જ કરવાં. રસોઈની, પૂજ્યશ્રીની તથા હેતાંગ-

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

આશિષની સંપૂર્ણ જવાબદારી હું સંભાળતી. તેમાં જો જરૂર પડે તો ધ્યાનભિક્ષુજી તથા શશિકાન્તભાઈ મદદ કરતા. તે સિવાય બીજાં કામો સર્વેએ વહેંચી લીધેલ. દરેકે પોતાનાં કપડાં જાતે ધોવાં. રૂમોની તથા આંગણાની સફાઈ, પથારીઓની વ્યવસ્થા, સ્વાધ્યાય કરવા માટે પૂજ્યશ્રીની ખુરશી તથા ભાઈઓ-બહેનોને બેસવા માટે આસન પાથરવાં, મહાદેવમાં અભિષેક કરવા જરૂરી સામગ્રી તૈયાર કરવી, જરૂરી ચીજવસ્તુ લાવવી-લઈ જવી, વગેરે સર્વે નાનાં-મોટાં કામ સર્વેએ વહેંચી લીધેલ. દરેક કાર્ય પોતાનું જ છે, એવી ભાવનાથી પ્રેમ અને પરસ્પરના સાથ-સહકારથી સૌ કરતાં. ગૃહસ્થજીવનના સંબંધે પતિ-પત્ની, પિતા-પુત્ર, માતા-પુત્ર, ભાઈ-બહેન વિગેરે સાથે હોય, પરંતુ ત્યાં સાંસારિક, કૌટુંબિક સંબંધથી પર રહી ત્યાંના નિયમોનું સર્વેએ સંપૂર્ણપણે પાલન કરવાનું રહેતું. વળી, ત્યાં ઉપસ્થિત સર્વેએ ત્યાં કરવામાં આવતા સ્વાધ્યાય-સત્સંગમાં પ્રેમપૂર્વક અચૂક ભાગ લેવાનો રહેતો. આમ, ત્યાંનું વાતાવરણ એક આદર્શ આશ્રમ જેવું બની ગયું હતું. ત્યાં ઉપસ્થિત સર્વે ગુરુ ભાઈ-બહેન આ પરિપાટીનું બરોબર પાલન કરતાં હતાં. ત્યાં ધર્મશાળા પાસેથી એક ઝરણું વહેતું હતું અને બીજું ઝરણું શિવલિંગ ઉપર થઈને આગળ બનાવેલ ગૌમુખમાંથી નીકળી તે ઝરણાને મળતું હતું. તે પાણી નદી નજીક સહેજ ઊંચાણ ઉપર એક મોટો હોજ બનાવેલ તેમાં જતું, તેથી હોજ કાયમ માટે ભરેલો રહેતો. વધારાનું પાણી નદીમાં જતું. ઘણી વાર એવું બનતું કે આ હોજની પાળી ઉપર બેસીને એક બાજુ હું કપડાં ધોતી હોઉં, એક બાજુ શશિકાન્તભાઈ એમનાં કપડા ધોતાં હોય, બીજી બાજુ મારા પિતાજી એમનાં કપડાં ધોતાં હોય અને ધ્યાનભિક્ષુજી એમનાં કપડાં ધોતાં હોય. આમ, સૌ આનંદથી પોતાનું કાર્ય કરતાં હતાં. ત્યાં પછી એમ વિચારવાનું નહીં કે મારા પતિ શશિકાન્તભાઈનું કે મારા પિતાજીનું કામ હું કરી લઉં કે ધ્યાનભિક્ષુજીએ ઘરે આવું કર્યું નહીં હોય, તો લાવ તેમનું કામ હું કરી લઉં, પરંતુ સૌ નક્કી કરેલ પરિપાટી પ્રમાણે પોતાનું કામ જાતે જ કરી લેતા.

પહેલાના સમયમાં આશ્રમમાં-ગુરુકુલમાં ગુરુદેવ પોતાના શિષ્યોને શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરાવતા. તે રીતે કેદારેશ્વરમાં પૂજ્યશ્રીએ કૃપા કરી મને તથા શ્રી

ગુરુધ્યાનભિક્ષુજીને પાતંજલયોગદર્શનનો અભ્યાસ સતત ચાર માસ સુધી કરાવેલ. હું તથા શ્રી ગુરુધ્યાનભિક્ષુજી દરરોજ સાંજે ચારથી પાંચ વાગ્યાના સમયે પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં બેસતાં. પૂજ્યશ્રી અમને યોગદર્શન સમજાવતા. આ સમયે બીજા પણ જે કોઈ ઉપસ્થિત હોય તેઓ તેનો લાભ લેતા. દરરોજ પૂજ્યશ્રી યોગદર્શનનાં સૂત્રો સમજાવતાં તે સૂત્રો તથા આગળ સમજાવેલ સર્વે સૂત્રો અમારે બીજા દિવસે પૂજ્યશ્રી સમક્ષ બોલવાનાં રહેતાં. ત્યાર પછી નવાં સૂત્ર સમજાવતાં. તેથી શ્રી ગુરુધ્યાનભિક્ષુજી તેમના રૂમમાં કે આંગણામાં આખો દિવસ તે સૂત્રો મોઢે કરવાનો અભ્યાસ બોલીને કરતા. તેવી રીતે હું પણ રસોઈ કરતા કે બીજું કામ કરતા તેનો અભ્યાસ કરતી. આ સમયે બન્ને બાળક હેતાંગ અને આશિષ કે જેઓની ઉંમર તે સમયે અનુક્રમે નવ તથા છ વર્ષની હતી, તેઓ ત્યાં બેઠાં હોય કે રમતાં હોય, તેમના કાને સતત આ સૂત્રો પડતાં. તેથી તેઓ પણ ધીરે-ધીરે આખો સમાધિપાદ કંઠસ્થ બોલતાં થઈ ગયાં હતાં. ગુરુજીએ તેમની કાલિ ભાષામાં બોલાયેલા સૂત્રોની કેસેટ અમેરિકા પણ મોકલી હતી. આ ઉપરથી સમજી શકાય છે કે ત્યાં યોગદર્શનનો અભ્યાસ કેટલો બધો સતત થતો હશે.

પૂજ્યશ્રી અહેતુકી કૃપા કરી જીવનમાં સર્વાંગી સુખ-શાંતિ અને ઉન્નતિ પામવા માટે જે સમજણ સતત આપી રહ્યા છે, તેનું સ્મરણ અનાયાસે જ થઈ આવે છે. પૂજ્યશ્રી સમજાવે છે કે જીવનમાં ગુરુ-સંતોનાં સાંનિધ્યમાં પ્રેમપૂર્વક રહેવા માટે તથા તેમની સેવાનો શક્ય-મહત્તમ લ્હાવો પ્રાપ્ત કરવા માટે આપણામાં સત્સંસ્કાર હોવા તો આવશ્યક છે, પરંતુ આપણે ગૃહસ્થી હોવાની સાથેસાથે આપણા સર્વે પરિવારજનોનો પણ સાથસહકાર હોવો આવશ્યક છે. જો રથનાં બે પૈડાં એકસાથે સમાન રીતે ચાલે તો જ તે રથ વ્યવસ્થિત રીતે આગળ વધી શકે, નહીંતર તે રથ ઊથલી પડે અથવા અટકી પડે. તેવી જ રીતે ગૃહસ્થીજીવનરૂપી રથનાં પતિ-પત્ની બે પૈડાં છે. તે બંનેનાં વિચાર-વાણી-વર્તન એકસમાન અને પરસ્પર પુષ્ટિ કર્તા હોય, તો જ ગૃહસ્થજીવન સુખ-શાંતિપૂર્વક ચાલે. સાથે-સાથે આધ્યાત્મિક માર્ગમાં પણ ઝડપથી આગળ વધવાનો માર્ગ સરળ બને. વળી, ગુરુ-સંતોની સેવાનો અમૂલ્ય લહાવો લેવા માટે જો તકલીફ ઊઠાવવી પડે, તો હરેરી નહીં જતા

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

પ્રસાદ માની હસતેમોઢે હોંશભેર સ્વીકારવા સદાય તત્પર રહેવું જોઈએ. સાથે-સાથે જો લોકોષ્ણાનો સામનો કરવો પડે, તો તે પણ મક્કમ રીતે કરવા તૈયાર રહેવું જોઈએ. તો જ સદ્ગુરુદેવનું સાંનિધ્ય અને સેવાનો આમોઘ લહાવો પ્રાપ્ત થાય, નહીંતર પ્રાપ્ત થાય નહીં. આ સત્ભાવોની મારા પરિવારમાં થોડે ઘણે અંશે ગુરુકૃપાએ તીવ્રતા હતી, તેથી જ મને પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં યાતુર્માસ સતત રહેવાનો અમૂલ્ય લહાવો પ્રાપ્ત થયો.

લોકકલ્યાણના ભેખધારી સાચા ગુરુ-સંતો જ્યાં પણ રોકાય છે, ત્યાં તેમનાં કલ્યાણકારી તપ-સાધન-ભજનમય સાત્ત્વિક જીવનથી ત્યાંના વાતાવરણમાં પણ વિપુલ માત્રામાં સાત્ત્વિકતા-પવિત્રતા પ્રસરી જાય છે કે જેથી અનાયાસે જ કલ્યાણકામી-મુમુક્ષુજનો ત્યાં સહજ રીતે જ આકર્ષાઈ આવે છે, કલ્યાણકામીઓનો સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક પરિવાર ઊભો થઈ જાય છે. કેદારેશ્વરમાં પણ પૂજ્યશ્રીના ચતુર્માસના રોકાણ દરમિયાન આમ જ પૂજ્યશ્રી દ્વારા પૂજ્યશ્રી પ્રેરિત આધ્યાત્મિક ઊર્ધ્વગતિ કરવાની સતત પ્રેરણા આપતા સ્વાધ્યાય-સત્સંગ-સાધન-ભજન-જપ-તપ સતત થતાં રહ્યાં. પરિણામે જોતજોતામાં આસપાસનાં ગામોમાંથી અનેક આધ્યાત્મિક ગુરુ-સંતપ્રેમી મુમુક્ષુજનો ત્યાં અનાયાસે જ આકર્ષાઈ આવ્યાં અને ત્યાં પણ ઓમ્પરિવાર બની ગયો.

આપણે જ્યારે ગુરુ-સંતોના સાંનિધ્યમાં હોઈએ, ત્યારે આપણા લૌકિક સંબંધોને કોઈ જ સ્થાન હોતું નથી. પરંતુ ત્યાં તો સૌ કોઈ ગુરુ-સંતપ્રેમી, ભક્ત, શિષ્ય છીએ એ ભાવથી જ રહેવું જોઈએ. ગુરુ-સંતોના સાંનિધ્યમાં આપણે લૌકિકતાથી ઉપરામ થવા માટે જતાં હોઈએ છીએ અને જો આપણામાં લૌકિક ભાવ હોય, તો લૌકિકતાથી પર જીવી શકીએ નહીં. પરિણામે આપણને તેમના સાંનિધ્યનો મહત્તમ લાભ પ્રાપ્ત થાય નહીં. તેથી જ કેદારેશ્વરમાં આ વાતનું ઉપસ્થિત સૌ કોઈને સ્મરણ રહે તે શુભ હેતુથી પૂજ્યશ્રીએ સર્વેએ પોતાનું કામ જાતે કરવાની પરિપાટી પાડી હતી. પછી ચાહે પતિ-પત્ની, પિતા-પુત્રી, ભાઈ-બહેન ભલે હોય, પણ ત્યાં આ સર્વે લૌકિક સંબંધને મહત્ત્વ નહીં આપતા સર્વેએ પોતાનું કાર્ય જાતે જ કરવાનું રહેતું. વળી, જો દરેક પોતાનું કાર્ય જાતે કરે, તો દરેકમાં

સ્વાવલંબનનો ગુણ વિકસે અને કાર્યસૂઝ પણ વધે તે ઉદ્દેશ્ય પણ પૂજ્યશ્રીનો હતો.

આમ, કેદારેશ્વરમાં પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં સતત આધ્યાત્મિક-કલ્યાણકારી સાધન-ભજન-સ્વાધ્યાય-સત્સંગમાં સતત એકલીન રહેતા આશ્રમમય સાત્ત્વિક જીવન જીવતાં જીવતાં યાતુર્માસનો સમય ક્યારે પૂરો થયો એની પણ ખબર પડી નહીં. ભાદરવા સુદ એકમના દિવસે સાંજે પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે આવતી કાલે સામાન બાંધીને તૈયાર કરી દેજો. કાલે સાંજે ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુજી ગાડી લઈને આવશે, એટલે આપણે અહીંથી નીકળી જવાનું છે. પછી પૂજ્યશ્રીએ આગળ જણાવ્યું કે અહીં ચારેબાજુ આપણા પ્રેમીજનોનો પરિવાર ઘણો વધી ગયો છે. તે સૌના દ્વારા આપણી પધરામણીની સતત માંગણી થઈ રહી છે. જો તેમની માંગણી સંતોષવા રોકાઈએ, તો બાર મહિના પણ ઓછા પડે. વળી, અમદાવાદમાં પણ ભક્તો રાહ જોઈને બેઠા છે. તદ્ઉપરાંત અમદાવાદમાં ચાર મહિનાથી બીજાં ઘણાં કામ બાકી પડી રહ્યાં છે, તે પણ પતાવવાનાં છે, તેથી કાલે સાંજે નીકળી જવાનું છે. પૂજ્યશ્રીએ જ્યારે નીકળી જવાની વાત કરી, ત્યારે ભાન થયું કે પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં તેમની જ કૃપાથી પ્રાપ્ત થયેલ આ અકલ્પનીય, અવિસ્મરણીય, અકથનીય, અલૌકિક વાતાવરણમાંથી જવાનો સમય આવી ગયો. અમે જરૂરી સામાન બાંધીને તૈયાર કર્યો. વધેલ સીધું-સામાન ત્યાં વહેંચી દીધું. સાંજે શ્રી સ. સ. ભિક્ષુજી ગાડી લઈને આવ્યા એટલે ગાડીમાં સામાન મૂકી અમે કેદારેશ્વરથી ડાકોર જવા નીકળ્યા. રસ્તામાં આવતા તેલનાર ગામમાં શ્રી પી. યુ. વ્યાસના ત્યાં પૂજ્યશ્રીની પધરામણી થઈ. પછી અમારી ગાડી ત્યાંથી નીકળી એટલે સમગ્ર ગામજનો છેક ગામના પાદર સુધી પૂજ્યશ્રીને વિદાય આપવા આવ્યાં, કેટલાંયની આંખોમાં આંસુ હતાં.

આમ, પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં અલૌકિક અનુભવો વચ્ચે સતત યાતુર્માસ સાથે રહેવાનો અમૂલ્ય, અવિસ્મરણીય લહાવો પૂજ્યશ્રીની અહેતુકી કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થયો.

‘ગુરુકૃપાહી કેવલમ્.’

સત્યધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

બાળપણની સ્મૃતિ

- પ્રકાશ પટેલ

તસ્ય વાયકઃ પ્રણવઃ

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ,

એમની જય તો જ આપણી જય

આજથી લગભગ ૩૦ થી ૩૫ વર્ષ પહેલાંની વાત

છે, હજુ મને આજે પણ તે દિવસ યાદ છે તે દિવસ હતો.. દામોદરભાઈ અંબારામભાઈ પટેલ ગોવિંદપુરા ના ઘેર ઓમ પરિવાર નો ગુરુપૂર્ણિમાનો ઉત્સવ ઉજવાયો હતો, જ્યારે મારી ઉંમર ૮ થી ૧૦ વર્ષ હતી, તે વખત ની મારી યાદ ને મારી સ્મૃતિઓ ને હું તાજી કરું છું, પૂજ્ય ગુરુદેવ ને એ વખતે હું તેમજ અન્ય હરિભક્તો ‘મુગટરામ બાપુ’ ના નામથી ઓળખતા હતા

એ વખતે ગુરુજી સવાર સાંજ ગામના રસ્તે ખુલ્લા ખેતરો વચ્ચે ચાલવા નીકળતા અને હળવી કસરતો પણ કરતા, અમે પણ પૂજ્ય ગુરુદેવ ની સાથે ચાલવા જતા, એ વખતની યાદ ને તાજી કરું તો ગુરુજીનો ચહેરો દૈદિત્યમાન લાગતો હતો, લાંબી બાય નું બન્ને તરફ ખિસ્સા વાળું સફેદ પહેરણ પહેરી ગુરુજી નીકળતા હતા, એ યાદો આજે પણ મારી આંખોની સામે તરવરે છે, તે વખતનું ગુરુજી નું વર્ણન કરું તો એમના ચહેરા ઉપર જ્યારે સૂર્ય ના સવારના સોનેરી કિરણો પડતા ત્યારે તેમનો ચહેરો ખૂબ તેજસ્વી લાગતો હતો, તેમના હાથમાં ચોરસ ડિજિટલ નાના બટન વાળી ઘડિયાળ કાંડા માં કાયમ શોભતી હતી,

ગુરુજી નો સત્સંગ કાયમ ચાલુ રહેતો હતો, સત્સંગ માં ગુરુજી નિયમો લેવડાવતા, જેમ કે તીખું તળેલું ના ખાવું, મીઠા વગરનું ખાવું, મંત્રજાપ કરવા, વ્યસનો ના કરવા વગેરે ... એ વખતે ઉંમર નાની હોવાથી આ બધા નિયમો નું એટલું મૂલ્ય સમજાયું નહોતું પરંતુ આજે આ બધા નિયમોનું મહત્વ સમજાય છે, સ્વસ્થ રહેવું.. સારું આરોગ્ય.. રોગોમાંથી કઈ રીતે મુક્ત રહેવું તેવી બધી જ વાતો ગુરુજી પોતાના સત્સંગ માં કહેતા, એક વખત ગુરુજી ચાલતા જતા હતા ત્યારે મને જોઈને ગુરુજી એવું બોલ્યા કે પ્રકાશ કોઈ નિયમ લો.. ત્યારે ઉંમર નાની હોવાના કારણે હું શરમાઈ ને બા ના ખોળામાં છુપાઈ જતો, ગુરુજી હર્મેશા લોક કલ્યાણ ની વાતો તેમના સત્સંગ માં કરતા રહેતા હોય છે, સાથે સાથે શરીર તંદુરસ્ત રહે અને મન ના વિકારો દૂર થાય એવી સાચી સમજણ ની વાતો પણ ગુરુજી કરતા, આ બાળપણ ની વાતો આપના સમક્ષ એટલાં માટે રજૂ કરું છું કે ગુરુજી એ દર્શાવેલા નિયમો પાળવાની સાચી સમજણ આપણને બધાને કેળવાય, જે રીતે ‘સાન્તા કલોઝ’ નાતાલ ના તહેવાર માં બાળકોને રસભરી મીઠી ચોકલેટો વહેંચે છે તે જ રીતે ગુરુજી પણ નાના બાળકો ને મેલોડી ચોકલેટો વહેંચી રાજી કરતા, ગુરુપ્રેમ જ આપણી ઈચ્છાઓ અને સાચી સમજણ કેળવવામાં સહાયક બને છે, આ બધું ગુરુજીના આશીર્વાદ થી જ શક્ય બને છે, ગુરુજી ના આશીર્વાદ થી મારા તમામ સપનાઓ પૂરા થયા છે

સત્સાહિત્ય પ્રચાર પત્રિકા નં. ૧૨૯

- યોગભિક્ષુ

વધુ ઉંમરના કારણે કે વધુ ભણતરના કારણે કે વધુ દ્રવ્યના કારણે કે મોટું કુટુંબ વગેરેના કારણે કોઈ મોટું થઈ શકતું નથી પરંતુ સાચી સમજણના કારણે,

ક્ષમા આપવાની ઉદારવૃત્તિના કારણે ‘મોટું’ બની શકાય છે.

• • •

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

રુતમ્ભરા

જાન્યુઆરી-૨૦૨૨

૧૫

દરેક આચરણ વિવેકબુદ્ધિથી અને તત્ત્વજ્ઞાનપૂર્વક આચરવામાં આવે, તો જ તેમાંથી લાભ અને સુખશાંતિ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. જડપણે આચરેલ ક્રિયા એક નિરર્થક બોજ સમાન છે.

- યોગભિક્ષુ

વિચારવા જેવું

અમેરિકા શા માટે જવું ? શું ત્યાં ખૂબ ધન અને સુખ-સગવડ મળે છે એટલા માટે ?

પણ જો, ત્યાં જવા માટે જેટલી યોગ્યતાની જરૂરત પડે છે તે અને ત્યાં જઈને જેટલો પરિશ્રમ કરવો પડે છે, તે બધું ભારતમાં રહીને કરીએ તો, ત્યાંના જેટલું બધું જ ભારતમાં પણ જરૂર મળે જ. વળી,-

એકનો એક દીકરો અમેરિકા જઈને પછી મા-બાપને બોલાવવાનો હોય, પણ ત્યાં સુધીમાં તો, કાં તો મા-બાપ મરી પરવાર્યા હોય કે અતિવૃદ્ધ થઈ ગયાં હોય અને જો ત્યાં પહોંચે તો પણ ત્યાં ખૂબ ત્રાસી જાય, દીકરો ને વહુ તો નોકરીએ જાય. પોતે અંગ્રેજી જાણે નહિ, બંધ ઘરમાં નજરકેદ જેવી સ્થિતિ. ન કોઈને હળાય-મળાય કે ન દેવદર્શન. દીકરા ને વહુ માટે રસોઈ તૈયાર રાખે. જો દીકરાને બાળકો હોય તો બેબીસીટર! ઘરડા શરીરે આ બધું માબાપથી થઈ શકે નહીં. એટલે છેવટે ભારતભેગાં થઈ જાય! પણ... ભારત આવે ત્યારે ખબર પડે કે ઘર-ખેતર કાંઈ રહ્યાં નથી. એ તો બધું દીકરાને ભણાવવામાં અને અમેરિકા મોકલવામાં સ્વાહા થઈ ગયું હતું.

આમ, દીકરો ન તો માતાપિતાને સુખી કરી શકે કે ન તેમની અમૂલ્ય સેવાનો લાભ લઈ શકે, પણ તોય તેનો અમેરિકાનો મોહ છૂટે નહિ. કેમકે એ મોહ તો બચપણથી જ તેના માથામાં ભરી દેવામાં આવ્યો હતો.

અમેરિકા જઈ આવેલા પણ ત્યાંની સાચી હકીકત જણાવે નહિ અને ફક્ત ત્યાંનો મોહ વધે એવી જ — એટલી જ વાતો કહે, એટલે એમ જ થાયને?

અહીંથી ગમે તેટલી મોટી ડિગ્રીઓ લીધી હોય પણ તે ત્યાં ન ચાલે. જતાંવેત તો, જે કાંઈ જોબ મળે તે સ્વીકારી જ લેવી જોઈએ, નહિ તો ભૂખે મરવું પડે, લાઈનની

જોબ તો બે-ચાર વર્ષે મળે ત્યારે ખરી. અમેરિકા ગયા પછી તરત જ, જે નોકરી મળે તે સહર્ષ સ્વીકારીએ અને ભારતમાં હોઈએ, ત્યારે જાતભાતનાં નખરાં કરીએ અને હવે તો —

ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પસાહેબ જે કરે અને કહે તે બધું આંખમાથા પર. રાતને દિવસ અને દિવસને રાત કહે તોપણ બધું જ મંજૂર!!

આ તો ‘ગામનો જોગી જોગટો અને બીજા ગામનો સિદ્ધ’ જેવું થયું.

આ તો ફક્ત અમેરિકાની ઉપરછલ્લી વાતો થઈ. ત્યાં જનાર બધાને આમ જ થાય છે કે બધા આમ જ કરે છે એમ કહેવાનું નથી. આ પ્રકરણનાં બીજાં પણ ઘણાં પાસાંઓ છે.

- યોગભિક્ષુ

(પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજીના અમેરિકા-શુભેચ્છાયાત્રામાંથી સાભાર)

ચરણામૃત

અમેરિકાના યોગીના ભારતના ગુરુજીના આશ્રમની મુલાકાત અમે લીધેલી. ત્યાંના એક નિગ્રોસાધક ભાઈ અમને મળવા આવ્યા. તેઓએ અમને પ્રશ્ન કર્યો કે : અહીંયાં ગુરુ-સંતોનું ચરણામૃત લેવાનો રિવાજ છે, એ બાબતમાં અમેરિકામાં મને સૌ પૂછશે તેનો હું શું જવાબ આપી શકીશ ? કારણ કે, ત્યાં તો સૌ એવું માનનારાઓ છે કે આમ કરવાથી તો રોગ થાય, ચરણામૃતની સાથે રોગજીવાણુઓ પણ પેટમાં જાય.

જવાબ : પ્રથમ તો પ્રશ્નનો જવાબ તમારે તમારા ગુરુજી પાસેથી મેળવવો ઠીક ગણાય. પણ અમને પૂછ્યું છે, તો અમારી માન્યતા મુજબ કહીએ છીએ : “જો રોગી માણસની સ્પર્શેલી વસ્તુ વાપરવાથી રોગ થતો હોય, તો નિરોગી માણસની સ્પર્શેલી વસ્તુ વાપરવાથી નિરોગી કેમ ન થવાય ?” બસ આટલો ટૂંકો ને ટચ જવાબ છે અમારો.

સદ્ગુણીના સહવાસથી સદ્ગુણ અને દુર્ગુણીના સહવાસથી દુર્ગુણ, વધતા-ઓછા પ્રમાણમાં આવે જ...

આ નિગ્રોસાધક અમેરિકામાં પણ મળેલા.

- યોગભિક્ષુ

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

સત્સંપત્તિ

સત્સંપત્તિ અને સદ્ગુણોના આચરણ વિના સુખી થઈ શકાતું નથી. પૂર્ણ સુખી થવા માટે જેટલા સદ્ગુણો અને સત્સંપત્તિની જરૂરત છે, તેટલા બધાનો સમાવેશ ‘યમ’ અને ‘નિયમ’માં કરી દેવાયો છે. બીજાઓ જ્યારે આપણને કહે કે ‘તમે સુખી છો’ ત્યારે જ આપણને આપણે સુખી લાગીએ એ કાંઈ જેવીતેવી કમનસીબી છે! અને જો ત્યારેય આપણને આપણા સુખની ખબર ન પડે તો...?! તો...?! તો, તેના વર્ણન માટે શબ્દો નથી.

યોગપ્રચાર અને યોગાભ્યાસ દ્વારા વિશ્વશાંતિના સમર્થકોને ઘણું બધું કરવાનું અને સમજવાનું છે. જો તેઓ યમનિયમ વિષે એટલી અને એવી સમજણ વિશ્વને આપી શકે કે જેથી વિશ્વને એ મુજબ વર્તન કરવામાં રસ જાગે, તો વિશ્વશાંતિ હસ્તામલકવત્ છે, તેમ કહેવું અતિશયોક્તિ નથી. ઉપર્યુક્ત યોગનાં ઉપાંગોના પાલન દ્વારા મળતી શાંતિને પ્રાપ્ત કરીને પછી જ, જે શાંતિ દ્વારા, ધ્યાન, ધારણા અને સમાધિ દ્વારા મળતી આત્મિક શાંતિને પ્રાપ્ત કરવાની છે. - યોગભિક્ષુ

સત્યનું આચરણ

વિશ્વશાંતિના પ્રયત્નો કરવા છતાં પણ જો નિષ્ફળ જવાશે, તો સર્વનો સંહાર નિશ્ચિત જ છે, પરંતુ વિશ્વશાંતિનો પ્રયત્ન કરનારાઓને એટલો તો સંતોષ એટલી તો તૃપ્તિ જરૂર હશે કે ‘અમે પ્રયત્ન તો કર્યો હતો’.

સત્યનું આચરણ ભલે કઠિન હશે પણ સફળતા તો સત્યાચરણને જ વરેલી છે. જે પદ્ધતિ સફળતા આપી શકે છે, તે ભલે ગમે તેટલી કઠિન હોય તોપણ તેને સફળતાની તુલનામાં કઠિન ન કહી શકાય. સાચી પદ્ધતિને આચરણમાં મુકવા જેટલા આપણે સમર્થ ના હોઈએ તેથી કોઈ સાચી પદ્ધતિને વખોડી કઢાય નહીં કે તેના તરફ દુર્લક્ષ સેવાય નહીં. સાચી પદ્ધતિનું પ્રાપ્ત થવું તે સફળતાનું પ્રથમ ચરણ છે અને તેનો પોતાના મનમાં ‘સત્ય તરીકે સ્વીકાર થવો’ તે સફળતાનું બીજું ચરણ છે. - યોગભિક્ષુ

જે કાંઈ ‘સત્ય’ તરીકે આપણા અંતરમાં, આપણા વિચારોમાં સ્થિર થયું હશે, ઈર્ષ્ય હશે તે જ વહેલું કે મોડું

આચારભૂમિકાએ ઊભરી આવવાનું, ઊપસી આવવાનું. કારણ કે વિચારની બીજી ભૂમિકા આચાર છે. પ્રચાર અને પ્રસાર તો વિચારની ત્રીજી અને ચોથી ભૂમિકા છે. જે સાચી પદ્ધતિ શાંતિ પ્રદાન કરી શકે છે, તે પદ્ધતિનું દર્શન કરનાર તથા તેમના દ્વારા જેમને દર્શન થાય તેમણે સૌએ તે પદ્ધતિને અતિ યુસ્તપણે વળગી રહેવું અતિ અગત્યનું છે તો જ અનુકૂળતા પ્રાપ્ત થાય, ત્યારે તેના અમલીકરણ માટે તત્પર હોઈએ. - યોગભિક્ષુ

અંતઃસ્ફુરણ પરમાત્માની છે

જીવની અને શિવની, એટલે કે આત્મા અને પરમાત્માની અર્થાત્ લઘુ (મર્યાદિત) અને ગુરુ (અમર્યાદિત)ની ક્ષમતા એકસરખી નથી તે સાચું, પરંતુ તેથી એમ સમજીને કે ‘આપણી “શક્તિ કેટલી? આપણે શું કરી શકીએ? ભગવાને ધાર્યું હશે તેમ જ થશે,’ એમ વિચારીને બેસી રહેવાય નહીં. દરેક વ્યક્તિએ પોતાની બુદ્ધિ-શક્તિ મુજબ અહિંસાના, સદાચારના પાલનમાં મર્યાદા જ રહેવું જોઈએ.

આપણી અંતઃસ્ફુરણના માધ્યમથી ભગવાન જ કાર્ય કરી રહ્યા છે એમ કેમ ના માનીએ? બીજાને દુખી કરે તે દુષ્ટાત્મા, પોતે જ સુખી થાય તે આત્મા અને બીજાને સુખી કરવામાં જ પોતાનું સર્વસ્વ ન્યોછાવર કરી દે તે પરમ આત્મા-પરમાત્મા. ‘પરમધર્મ અહિંસાનું પાલન કરે તે પરમાત્મા’ એમ કહેવું તે શું અતિશયોક્તિ ભરેલું છે? જે પરમનું પાલન કરે તે પરમ.

વિરોધી તર્કો—દલીલોથી જળકમળવત્ રહીને આવી સમજણમાં પૂર્ણ નિષ્ઠા રાખવી જોઈએ કે હિંસાથી જો હિંસા ફેલાઈ શકતી હોય, તો અહિંસા અને સદાચારથી અહિંસા, સદાચાર કેમ નહીં પ્રસરે? વિચાર, આચાર, પ્રચાર અને પ્રસારની ક્રમિક ગતિએ સદાચારની આગેકૂચ થવાની જ. અસ્તુ. - યોગભિક્ષુ

હિંસાને નાથવા માટેના મૃતસંજીવની મહાસૂત્રો

(૧) હિંસાની પ્રતિક્રિયા હિંસા છે અને અહિંસાની પ્રતિક્રિયા અહિંસા છે.

(૨) હિંસાથી હિંસા ફાટી નીકળે, તો અહિંસાથી અહિંસા ફળી શકે.

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય

રુતમ્ભરા

(૩) હિંસાથી હિંસક તરફ વેરવૃત્તિ બંધાય છે, વેરવૃત્તિથી બદલાની ભાવના બંધાય છે, બદલાની ભાવનાથી હિંસા આચરાય છે અને હિંસાથી પાછી બદલાની ભાવના. આમ હિંસા અને પ્રતિહિંસાના રેહેંટનો અનંત ચક્રાવો ચક્રે ચક્રે છે.

(૪) પોતે કાયરમાં ગણાવાની પરવા કર્યા સિવાય, જેઓ બદલો લેવાની ભાવના પડતી મૂકીને હિંસા-પ્રતિહિંસાના ચક્રને થંભાવવાની પહેલ કરી શકે છે તે વીર-શૂરવીર-મહાવીર સમાન છે.

કારણ કે તેના દ્વારા સમાજમાં સુખશાંતિનું સામ્રાજ્ય, પુનઃ સ્થપાય છે.

(૫) મરીને પણ જીવવા દઈશું, એ આદર્શને વળગી રહીશું.

(૬) વ્યક્તિ વામન શરીર છે અને વિશ્વશરીરો વિરાટ શરીર છે. વ્યક્તિ-શરીરના કોઈ પણ એક અંગમાં થતું સુખદુઃખ જેમ આખું શરીર અનુભવે છે તેમ કોઈ પણ શરીરના સુખ-દુઃખની અસર વિશ્વનાં બધાં શરીરોમાં પહોંચે છે, માટે સુખી કરીએ અને સુખી થઈએ. - યોગભિક્ષુ

‘આજનું ભાથું’માંથી સાભાર

(ફેસબુક પોસ્ટ)

- યોગભિક્ષુ

૧૯૩. દિવ્યવ્યાયામ શરીરના સુક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ અંગો પણ, વ્યાયામના અભાવે, પૂર્ણ નિરોગી રહી શકે નહિ- પૂર્ણપણે કાર્ય કરી શકે નહિ.

શરીરના અતિ સ્થૂળ અંગો માટે અતિ સ્થૂળ વ્યાયામ કે જેમાં પરસેવો પણ વળી શકે, એથી થોડા વધુ સમ્મ અંગો માટે યોગાસનો. એથી વધુ સૂક્ષ્મ માટે પ્રાણાયામ, અને સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ એવા અંગો કે જે આપણી સમજથી પણ

અગોચર તેના માટે મંત્રજાપ અતિ ઉપયોગી છે. સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ અંગોપાંગ, કે જે આપણી સમજણની પહોંચની બહાર છે, તેના માટે મંત્રજાપ દિવ્ય-અલૌકિક વ્યાયામ છે.

જાપમાં પણ વાચિકજાપ, ઉપાંશુજાપ અને માનસિકજાપ, અનુક્રમે વધુ સૂક્ષ્મ છે.

અહીં જાપની આધ્યાત્મિક મહત્તાની નહિ પણ તેના સૂક્ષ્મ વ્યાયામની ક્ષમતાની મહત્તાની વાત થઈ છે.

બુદ્ધિના બૂંઢા ન થઈએ

- યોગભિક્ષુ

સુખદુઃખની આપણી વ્યાખ્યા પણ કેટલી દીન- દીન થઈ ગઈ છે! ઈન્જેક્શનની સોયોના ગોદા અને તેજાબી દવાઓના રગડા ખાઈ-પીને તથા વાઢકાપ દ્વારા અંગભંગ કરાવીને આપણે આપણને સુખી સમજીએ છીએ અને ડુંગળી અને રોટલો ખાઈને નિસર્ગમય ઝૂંપડીઓમાં રહેનાર અલમસ્ત નિજાનંદી અપરિગ્રહીઓને આપણે દુખી સમજીએ છીએ! અને તેથી તેવા સુખીઓને પણ “તમે દુખી છો” એવું ભાન કરાવવાનું બીડું ઝડપીને આપણે ગૌરવ અનુભવીએ છીએ કે આજે મેં મહાન પરોપકારનું કામ કર્યું. આમ

કરીને તેઓને સુખી કર્યા કે દુખી કર્યા એટલું પણ આપણને ભાન નથી રહેતું, એટલા તો આપણે બુદ્ધિના બુદ્ધા થઈ ગયા છીએ.

સાચું સુખ અનંત પ્રકારની ભૌતિક સામગ્રીમાં નથી, પણ સંતોષમાં છે. પણ આપણી કમબખત તો એ છે કે, “સંતોષમાં સુખ છે” એમ કહેનારાની ગણતરી હાલમાં પાખંડીઓમાં, પેટભરાઓમાં અને પ્રમાદીઓમાં થવા લાગી છે. આવી ઉન્મતિ ક્યાં લઈ જઈને પટકશે તે ભગવાન જાણે, કે પછી “પેટ ચોળીને પીડ ઊભી કરનાર”નું ભગવાન પણ કાંઈ જ શા માટે જાણે?

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય

श्रीश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाधिपाद के श्रुतों का शाब्दतुल्यवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष श्रीश्वर है।
- (२५) श्रीश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) श्रीश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु हैं और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) श्रीश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

● दृष्टना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेजु नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति जहुजनसमाजने कराववानो प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनु नैतिक धोरण छियुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'जहुजनहिताय-जहुजनसुभाय'ने लगतां कार्यों, जेवां के, केणवणी, तभीनी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

● પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો - સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

● “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રુતમ્ભરા સંપાદન સમિતિ

Registrar of News Papers of India
under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QTY./34/90-91

આદ્ય સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા
પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-
Dr. S. S. Bhikshu for

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ... ₹ ૧૦૦-૦૦

આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ... ₹ ૫૦૦-૦૦

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૫૦-૦૦

આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫૦-૦૦

**AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU
PARIVAR TRUST**

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From :- 3/B, Paliadnagar Society,
Naranpura, Ahmedabad-13
Printed at : Shardul Printing Press
Hon. Editor : Minish Patel
I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

**લવાજમ મોકલવાનું કે રુતમ્ભરાને લગતો
પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :**

ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ)

૩/બ, પલિયડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,

સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,

નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

☎ ૦૭૯ ૨૭૯૧૧૧૯૫ 📞 ૯૮૨૫૪૪૩૬૪૨

સૂચના :-

(૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “ઓમ્ ગુરુ પ્રેમસમર્પણધ્યાનભિક્ષુ પરિવાર ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.

(૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું રુતમ્ભરા અંક મોકલવાનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું L.M. નંબર સાથે લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

Web : www.yogabhikshu.org
E-mail : aumparivar@yahoo.com

Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](https://www.facebook.com/yogabhikshu.aumparivar)
Playstore App. : [Guru Vatsalya](https://play.google.com/store/apps/details?id=com.guru.vatsalya)